

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

– Biz ýurdumyzda öndürilýän harytlaryň daşary ýurtlara iberilýän möçberlerini artdyrmalydyrys. Gyzylanma bildirýän ähli daşary ýurtly hyzmatdaşlarymyz bilen daşary ykdysady gatnaşyklarymyz giňeltmelidir.

Biznes reklama

16.09.2024 Duşenbe. №38 (1345). Hepdelik gazet. Möçberi 16 sahypa. 1998-nji ýylyň 17-nji aprelinden bäri çykyar. Esaslandyryjysy – Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrligi. Web: www.br.com.tm

Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň mejlisi

baýramyna, Halk Maslahatynyň mejlisine taýýarlyk görmegiň çäklerinde paýtagtymyzda alnyp barylýan işler barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Atdaýew Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň 33 ýyllygyny mynasybetli, ýurdumyzyň ykdysady üstünlikleriniň sergisini guramak boýunça görülyän çäreler barada hasabat berdi.

Bellenilişi ýaly, gözden geçirilişi paýtagtymyzdaky «Garagum» myhmanhanasynyň ýanynda geçirmek meýilleshdirilýär. Onuň açylyş dabarasyny 19-njy sentýabrda guralar. Sergide hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň baştutanlygynda Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ýurdumyzda dürli ugurlar boýunça amala aşyrylýan özgertmeler, Garaşsyzlyk ýyllarynda gazanylan üstünlikler öz beýany tapar. Forumyň çäklerinde döwlet we hususy kärhanalara täze önümleri, geljekki ösüş maksatnamalary, maýa goýum taslamalary bilen tanyşdyrmak üçin mümkinçilik dörediler. Şeýle hem haly dokamak, dutar ýasamak, küýzegärlik ýaly halk senetçiliginiň görnüşleri boýunça ussatlyk sapaklaryny guramak göz önünde tutulýar.

Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygyny mynasybetli, geçirilýän ýurdumyzyň ykdysady üstünlikleriniň sergisine ýokary derejede taýýarlyk görmegiň wajypdygyna ünsi çekdi. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyz wise-premyere sergide döwletimizde durmuşa geçirilýän özgertmeleriň, gazanylan üstünlikleri beýan edýän işleriň giňden görkezilmegini üpjün etmegi tabşyrdy.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary M.Mämmedowa Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygyny mynasybetli ygylan edilen döredijilik bäsleşikleri barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Orazdurdyýewa ýurdumyzyň ýokary okuw mekdeplerinde halkara olimpiadalary we ylmy-amaly maslahatlary geçirmäge görülyän taýýarlyk işleri barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R.Meredow Türkmenistanyň sanly ulgamdaky halkara hyzmatdaşlygyny ösdürmek boýunça ýerine ýetirilýän işler barada hasabat berdi. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyzyň garamagyna birnäçe teklipler hödürleildi.

Hasabatnyň dowamynda sanly ulgamyň kiberhowpsuzlygyny üpjün etmede dünýäniň tehnologiýa taýdan ösen ýurtlary bilen 2025 — 2027-nji ýyllarda hyzmatdaşlyk etmek barada Maksatnamany taýýarlamak teklip edildi.

Soňra Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Ulag we kommunikasiýalar agentliginiň Baş

direktory M.Çakyýew raýat awiasiyasy pudagynyň hünärmenleriniň hünär derejesini ýokarlandyrmak boýunça alnyp barylýan işler barada hasabat berdi.

Hormatly Prezidentimiz Hökümet agzalaryna halkara derejeli bu forumda gelnen netijeleri, anyk teklipleri jemläp, wajyp ähmiýetli desgalary işe girizmek we düýbünü tutmak dabalarynyň taryhy ähmiýetini beýan etjek brifing görnüşli halkara maslahaty ýokary guramaçylyk derejesinde geçirmegi tabşyrdy. Şunuň bilen birlikde, döwlet Baştutanymyz Türkmenistanyň maýa goýum forumynyň jemleri boýunça ylmy taýdan esaslandyrylan okuw-usuly gollanmany taýýarlamak babatda degişli görkezmeleri berdi.

Soňra wise-premyer, daşary işler ministri R.Meredow türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyzyň ýurdumyzda amatly maýa goýum ýagdaýyny döretmek boýunça başyny başlan giň möçberli işleriniň hormatly Prezidentimiz tarapyndan üstünlikli durmuşa geçirilýändigini aýtdy. Ýakynda paýtagtymyzda geçirilen maýa goýum forumynyň giň wekilçilikli düzümi hem-de onuň çäklerinde gazanylan ylalaşyklary onuň aýdyň güwäsidir.

Pursatdan peýdalanyp, wise-premyer, daşary işler ministri mejlise gatnaşyjylaryň adyndan hormatly Prezidentimiz we türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowy bu möhüm wakalar bilen tüýs ýürekde gutlady we berk jan saglyk, uzak ömür, asylyly başlangyçlarynyň rowaçlyklara beslenmegini arzuw etdi.

Döwlet Baştutanymyz halkara maýa goýum forumynyň üstünlikli geçirilendigine ünsi çekdi hem-de onuň çäklerinde guralan gepleşiklerini we gazanylan ylalaşyklaryň wajyp ähmiýetini belledi. Gahryman Arkadagymyzyň gatnaşmagynda Türkmenistanyň we Owganystanyň halklarynyň umumy bähbidine hyzmat etjek möhüm desgalaryň işe girizilmegi we düýbünüň tutulmagy ýurdumyzyň hoşniýetli goňsuçylyk ýörelgelerine esaslanýan daşary syýasatynyň üstünlikli durmuşa geçirilýändigini aýdyň beýanydyr diýip, hormatly Prezidentimiz aýtdy.

Mejlisde döwlet durmuşyna degişli başganda birnäçe möhüm meselelere garaldy we olar boýunça degişli çözümler kabul edildi.

Hormatly Prezidentimiz Ministrler Kabinetiniň sanly ulgam arkaly geçirilen mejlisini jemläp, oňa gatnaşanlara berk jan saglyk, maşgala abadançylygyny, berkarar Watanymyzyň gülläp ösmegi ugrunda alyp barýan işlerinde uly üstünlikleri arzuw etdi.

(TDH-niň maglumatlary esasynda taýýarlandy).

13-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz sanly ulgam arkaly, Ministrler Kabinetiniň nobatdaky mejlisini geçirdi. Onuň gün tertibine döwlet durmuşynyň birnäçe möhüm meseleleri girizildi.

Ilki bilen, Mejlisiň Başlygy D.Gulmanowa çykyş edip, milli kanunçylygy kämilleşdirmek boýunça alnyp barylýan işler barada maglumat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary H.Geldimyradow 10-11-nji sentýabrda Aşgabatda geçirilen maýa goýum forumynyň, Türkmenistanyň ykdysadyýetine ýokary tehnologiýalary we innowasiýalary çekmek bo-

ýunça halkara maslahatnyň we ugurdaş sergileriň netijeleri barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Amanow ýurdumyzda uglewodorod serişdelerine baý meýdançalary ýüze çykarmak we öleşdirmek, pudagyň maddy-enjamlaýyn binýadyny döwrebaplaşdyrmak boýunça alnyp barylýan işler barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary T.Atahallyýewa ýurdumyzda möwsümleýin oba hojalyk işleriniň barşy barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Annamämmedow «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynda giňden bellenen Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň 33 ýyllyk

Energetika, ulag-kommunikasiýa, logistika desgalarynyň işe girizilmegi hem-de gurluşygyna badalga berilmegi mynasybetli dabaralar

11-nji sentýabrda Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwrüniň ýyl ýazgysynda täze, möhüm sahpa açyldy. Şol günki taryhy ähmiýetli wakalar munuň aýdyň güwäsi boldy. Bu wakalarda Garaşsyz, Bitarap Türkmenistanyň türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň başyny başlan we häzirkä döwürde hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň baştutanlygynda durmuşa geçirilýän netijeli syýasy strategiýasy öz aýdyň beýanyny tapýar.

Şol gün Serhetabat — Turgundy demir ýol ge-

çelgesiniň türkmen-owgan serhedindäki uzynlygy 177 metrlik demir ýol köprüsiniň açylyş dabarasynyň Mary welaýatynda «Şatlyk-1» gaz gysyjy desgasynyň düýbünü tutmak, Türkmenistan — Owganystan — Pakistan — Hindistan transmilli gaz geçirijisiniň taslamasynyň Arkadagynyň ak ýoly bilen Serhetabat — Hyrat gaz geçirijisiniň, Serhetabat — Hyrat optiki-süýümlü aragatnaşyk geçirijisiniň, «Turgundy» demir ýol bekediniň «gury portunda» ammarlar toplumynyň, Turgundy — Hyrat demir ýolunyň birinji tapgyrynyň Turgundy — Sanabar böleginiň gurluşyk işlerine badalga bermek, şeýle hem Türkmenistan — Owganystan — Pakistan elektrik geçirijisiniň taslamasynyň birinji tapgyryny durmuşa geçirme-

giň çäklerinde Owganystanyň Hyrat welaýatynda ýerleşýän «Nur-el-Jahad» elektrik bekedini işe girizmek dabaralary geçirildi. Dabaralara hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow, türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedow, şeýle hem Owganystanyň Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň wezipesini ýerine ýetiriji Molla Mohammad Hasan Ahund gatnaşdylar.

Dabaralara Türkmenistandaky diplomatik wekilhanalaryň ýolbaşçylarynyň çagyrylandygyny bellemek gerek. Onlaýn görnüşde ýaýlyma goýberilmegi bilen, paýtagtymyzyň «Ýyldyz» myhmanhanasynda Türkmenistanyň maýa goýum forumy-

na, milli ykdysadyýetimize ýokary tehnologiýalary we innowasiýalary çekmek boýunça halkara maslahata we ugurdaş sergilerde gatnaşyjylar hem oňa göni ýaýlymda tomaşa etdiler.

Şeýlelikde, «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynyň wakalara baý bolan bu günü Garaşsyz, Bitarap Watanymyzyň şöhratly taryhynda täze sahpany açdy hem-de özara bähbitli döwletara, şeýle hem ählumumy parahatçylygyň, abadançylygyň, ösüşiň bähbitlerine laýyk gelýän sebit we halkara hyzmatdaşlygy mundan beýläk-de ösdürmegiň ýolunda möhüm tapgyry alamatlandyrdy.

(TDH-niň maglumatlary esasynda taýýarlandy).

RESMI HABAR

Türkmenistanyň Merkezi bankyna «Rönesans Endüstri Tesisleri İnşaat Sanaýi ve Ticaret Anonim Şirketi» türk kompaniýasy bilen şertnama baglaşmaga ygtyýar berildi

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe paýtagtymyzyň ilatynyň we myhmanlarynyň medeniýetli dynç almagy üçin has amatly şertleri döretmek, şeýle hem Aşgabat şäheriniň binagärlik-şähergurluşyk keşbini has-da gözelleşdirmek maksady bilen, Türkmenistanyň Prezidenti Karara gol çekdi. Resminama laýyklykda, Türkmenistanyň Merkezi bankyna Aşgabat şäheriniň A.Nyýazow şaýolunyň ugrunda söwda merkeziniň taslamasyny düzmek, meýdançanyň toprak işlerini ýerine ýetirmek hem-de ony ýanaşyk yerlerini abadanlaşdyryp gurmak barada «Rönesans Endüstri Tesisleri İnşaat Sanaýi ve Ticaret Anonim Şirketi» türk kompaniýasy bilen şertnama baglaşmaga ygtyýar berildi.

Gurluşyk işlerine 2024-nji ýylyň oktýabr aýynda başlamak we söwda merkezini 2027-nji ýylyň oktýabr aýynda ulanmaga doly taýýar edip tabşyrmak bellenildi.

(TDH).

BIRŽA SÖWDALARY

Türkmenistanyň Döwlet haryt-çig mal biržasynyň geçen hepdedäki söwdalary

Türkmenistanyň Döwlet haryt-çig mal biržasynyň geçen hepdedäki söwdalarynda geleşikleriň 37 sany hasaba alyndy.

Daşary ýurt walýutasyna Birleşen Arap Emirliklerinden, Täjigistandan, Özbegistandan, Pakistandan, Owganystandan, Türkiýeden, Hytaýdan, Gazagystandan we Ukrainadan gelen telekeçiler «Türkmennebit» döwlet konserninde öndürilen suwuklandyrylan gazy, awtobenzini, awiakerosini, gidro usulda arassalanan dizel ýangyjy hem-de karbamidi satyn aldylar. Şeýle-de Dokma senagaty ministrliginiň kärhanalarynda öndürilen dürli görnüşli dokma önümleri satyldy. Geleşikleriň jemi bahasy 76 million 375 müň 700 amerikan dollaryndan gowrak boldy.

Ýurdumyzyň telekeçileri içeri bazar üçin jemi bahasy 9 million 68 müň 850 manatlyk dokma önümlerini we polipropileni satyn aldylar.

JEMGYÝET

Paýtagtymyza Dünýä türkmenleriniň ynsanperwer birleşiginiň XXV maslahaty geçirildi

14-nji sentýabrda Türkmenistanyň Jemgyýetçilik guramalarynyň merkezinde Dünýä türkmenleriniň ynsanperwer birleşiginiň XXV maslahaty geçirildi.

Ýurdumyzyň baş baýramy — Garaşsyzlyk gününüň önüsyrynda geçirilen maslahatyň işine daşary ýurtlaryň birnäçesinde kowçum bolup ýaşayan türkmenleriň wekileri hem-de Diýarymyzyň ähli sebitleriniň wekiliýetleri gatnaşdylar.

Maslahatyň önüsyrynda halkymyzyň baý medeni mirasynyň, geçmişiniň we özboluşly döwletdärliginiň köpöwüşginligini görkezýän şekillendiriş we amaly-haşam sungatynyň sergisi ýaýbaňlandyryldy. Maslahatda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň maslahata gatnaşyjylara iberen Gutlagy okaldy.

Bellenilişi ýaly, häzirki wagtda daşary ýurtlaryň 14-sinde, hususan-da, Russiýa Federasiýasynda, Beýik Britaniýada, Germaniýa Federativ Respublikasynda, Şwesiýada, Ukrainada, Owganystan-

da, Birleşen Arap Emirliklerinde, Saud Arabystany Patyşalygynda, Pakistan Yslam Respublikasynda, Türkiýede, Özbegistanda, Gazagystanda, Gyrgyz Respublikasynda we Täjigistanda Dünýä türkmenleriniň ynsanperwer birleşiginiň 27 sany bölümi hereket edýär.

Soňra birleşigiň agzalaryny Hormat hatlary bilen sylaglamak dabarasy geçirildi.

DTYB-nyň XXV maslahatynyň ahyrynda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň adyna Ýüzlenme kabul edildi. Onda gatnaşyjylar döwlet Baştutanymyzy Garaşsyzlygymyzyň 33 ýyllygy bilen gutlap, Watanymyzyň ykдыsady kuwwatynyň we halkara abraýynyň pugtalandyrylmagynyň, milletimiziň ruhy taýdan galkynmagynyň hatyrasyna alyp barýan ýadawsyz tagallalary hem-de daşary ýurtlarda kowçum bolup ýaşayan türkmenleriň alyp barýan işlerine ägirt uly üns berýändigini üçin çuňňur hoşallyk bildirdiler.

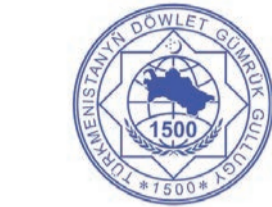
Seýilhan NARMÄMMEDOW,
TDBGI-niň uly mugallymy.

GÜMRÜK GULLUGY

Halkara guramalar bilen hyzmatdaşlyk ýokarlanýar

Türkmenistanyň gümrük edaralaryny ösdürmeğiň 2022 — 2028-nji ýyllar üçin Maksatnamasynda halkara hyzmatdaşlygynyň ösdürilmeği ileri tutulýan ugurlaryň biri bolup durýar. Şundan ugur alyp, Türkmenistanyň Döwlet gümrük gullugy daşary ýurtlaryň gümrük edaralary, şeýle hem dürlü halkara guramalar bilen özara hereketi işjeňleşdirýär. Muňa mysal hökmünde, Birleşen Milletler Guramasynyň Neşe we jenaýatçylyk baradaky müdirliği bilen alnyp barylýan işjeň hyzmatdaşlygy aýdyp bileris. Türkmenistan BMG-niň Neşe we jenaýatçylyk baradaky müdirliğiniň hem-de Bütindünýä Gümrük Guramasynyň bilelikdäki «Konteynerli ýük daşamalary gözgeçilik etmek boýunça Ählumumy maksatnamasyna» 2013-nji ýylda resmi taýdan goşuldy. Bu Maksatnamanyň çygyrynda Aşgabat şäherindäki Merkezi gümrük terminalynda, Türkmenbaşy şäherindäki deňiz portunda, Lebap welaýat gümrükhanasynyň «Farap awtoýollary» gümrük nokadynda Port gözegçilik toparlary döredildi. Maksatnamanyň çäklerinde geçirilýän okuw çäreleri örän netijeli geçip, onda gümrük işgärleri konteynerlerde ýaşyryn geçirmäge synanyşylyan gadagan harytlaryň bikanun söwdasynyň önüni almak boýunça gazanylan ön-debaryjy tejribeler bilen tanyşýarlar.

Türkmenistanyň Döwlet gümrük gullugynyň Birleşen Milletler Guramasynyň Neşe we jenaýatçylyk baradaky müdirliğiniň Merkezi Aziýadaky wekilhanasy bilen ýakyn hyzmatdaşlyk etmeginde şu ýylyň 11-12-nji iýunynda Aşgabat şäherinde BMG-niň Neşe we jenaýatçylyk baradaky müdirliğiniň «Serhetde ýolagçylaryň we ýükleriň gözegçilik-derňew barlagy boýunça toparlar» başlangyjynyň

çäklerinde Gümrük gulluklarynyň ýolbaşçylarynyň 9-njy duşuşygy ýokary derejede geçirildi.

Ýakynda Birleşen Milletler Guramasynyň Neşe we jenaýatçylyk baradaky müdirliğiniň Merkezi Aziýadaky sebitleýin wekilhanasynyň täze bellenen ýolbaşçysy Oliwer Stolpeniň Türkmenistana iki günlük sapary boldy. Saparyň çäklerinde Oliwer Stolpe bilen Türkmenistanyň Döwlet gümrük gullugynda duşuşyk geçirildi. Myhman Türkmenistanyň Döwlet gümrük gullugynyň we BMG-niň Neşe we jenaýatçylyk baradaky müdirliğiniň arasyndaky hyzmatdaşlygynyň ýagdaýyna ýokary baha berdi. «Konteynerli daşamalary gözgeçilik etmek boýunça Ählumumy maksatnamasynyň» çäginde ýola goýlan hyzmatdaşlyklar, aýratyn-da, gümrük işgärleriň halkara tejribesini we olaryň hünärini ýokarlandyrmak boýunça durmuşa geçirilen işler bellenilip geçildi. Duşuşygyň dowamynda taraplaryň arasynda ikitaraplaýyn hyzmatdaşlygyny ileri tutulýan ugurlary barada pikir alyşmalar boldy.

Halkara guramalary bilen Döwlet gümrük gullugynyň arasynda alnyp barylýan işler ýurdumyzyň gümrük edaralarynyň işini has-da ýokarlandyrmaga uly itergi berer. Bu tagallalaryň sakasynda duran Gahryman Arkadagymyza hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyza alkyşlarymyz çäksizdir.

Perhat HUDAÝBERDIÝEW,
Türkmenistanyň Döwlet gümrük gullugynyň harby gullukçysy, maýor.

JEMGYÝETÇILIK DUŞUŞYGY

Söwda toplumynda wagyz-nesihat çäresi geçirildi

Häzirki wagtda ýurdumyza giň gerim bilen ýaýbaňlandyrylýan «Ýol hereketiniň howpsuzlygy — ömrümüzüň rahatlygy» atly biräýlygynyň çäklerinde 13-nji sentýabrda Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrliginde meýilnama laýyklykda, zähmet düzgün-tertibi berkitmek, ýol hereketiniň howpsuzlygyny berjaý etmek maksady bilen, düşündiriş, önüni alyş boýunça wagyz-nesihat çäresi geçirildi. Oňa ministrligiň garamagyndaky edara-kärhanalaryň direktorlarynyň orunbasarlary, işgärleriň bölüminiň, jemgyýetçilik guramalarynyň başlyklary, şeýle-de kärhanalaryň işgärleri gatnaşdylar.

Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrliginiň «Biznes reklama» gazetiniň baş redaktory S.Geldiýewiň alyp bar-magynda geçirilen çäredä Türkmenistanyň Kärdeşler arkalaşyklarynyň Milli merkeziniň Söwda we telekeçilik ugrunyň işgärleriniň Kärdeşler arkalaşyklarynyň Geňeşiniň başlygy M.Jumayew, Türkmenistanyň İçeri işler ministrliginiň 4-nji müdirliğiniň wekili, polisiýanyň podpolkownigi N.Halymow, Türkmenistanyň İçeri işler ministrliginiň Polisiýanyň Ýol gözegçiligi

müdirliğiniň 4-nji bölüminiň wekili, polisiýanyň maýory J.Pygýew dagy degişli mowzuklar boýunça giňişleýin çykyş etdiler.

Ýörite düzülen meýilnama boýunça geçirilen duşuşykda çykyş edenler Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Gahryman Arkadagymyzyň we Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň parasatly baştutanlygynda Watanymyzyň gülläp ösmegi, ilatyň ýaşayş-durmuş şertleriniň gowulanmagy, şeýle-de milli ykdysadyýetimizde gazanylan üstünlikler barada buýsanç bilen belläp geçdiler. Şeýle hem häzirki wagtda dowam edýän biräýlygynyň düýp manysy hakynda, jemgyýetimiziň rahat durmuşy üçin köçe-ýol hereketiniň düzgünlerini berjaý etmegiň möhümdigi barada aýdyldy. Ýol hereketiniň howpsuzlygynyň ömrümüzüň rahatlygynyň bellemek bilen, çykyş edenler çärä gatnaşyjylara gymmatly öwüt-ündewleri, maslahatlary berdiler.

Duşuşygyň maksady jemgyýetiň, hususan-da, ýaş nesliň arasynda köçe-ýol hereketiniň düzgünlerini wagyz-nesihat etmekden we olaryň düşüňjelerini artdyrmakdan ybarat boldy.

Çäräniň dowamynda halkymyzyň bagtyýar

durmuşda ýaşamagy barada çäksiz alada edýän Milli Liderimize, hormatly Prezidentimize alkyş sözleri beýan edildi.

Gurbanmämmed REJEPOW,
Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrliginiň ilkinji Demokratik partiýa guramasynyň başlygy.

Halkara hyzmatdaşlyk

www.br.com.tm

Türkmenistanyň maýa goýum mümkinçilikleriniň halkara ykrary

Maýa goýum — boýagyň guramagyna ýa-da otlaryň ösmegine syn etmek ýaly bolmaly. Eger tolgunmak isleseňiz, jübüňize 800 amerikan dollaryny salyň we Las-Wegasa gidin. Bu diňe bir ykdysady ylymlar boýunça Nobel baýragynyň eýesi, amerikalý ykdysatçy Paul Entoni Samuelsonyň pikiri. Soňky ýyllarda diňe bir şahsýet däl, eýsem, iri halkara maliýe guramalarynyň wekillerini, dünýäniň iň tejribeli ykdysatçylary maýa goýujylary Türkmenistana gönükdirýär. Eýse näme! Geografik ýerleşiş bilen diýjekmi, çogup duran tebigy baýlyklary bilen diýjekmi, garaz, Türkmenistan dünýä halklarynyň ünsini özüne çekýär. Ine, şu mümkinçilikler Türkmenistany daşary ýurtly maýadarlaryň arzuwlaýan mekanyna öwürdi-oluryberdi. Indi maýa goýmak üçin dünýäniň o ujuna gitmek gerek däl, dünýäniň merkezine — Türkmenistana geläymeli. Elbetde, bu sözleri dünýä ykdysatçylary aýdýar. Biz muňa 10-11-nji sentýabrda paýtagtymyzdaky «Ýyllyz» myhmanhanasynda geçirilen Türkmenistanyň maýa goýum forumyna hem-de ugurdaş sergä, ýurdumyzyň ykdysadyýetine ýokary tehnologiýalary we innowasiýalary çekmek boýunça halkara maslahata, «HI-TECH Türkmenistan — 2024» atly sergä şaýat bolanymyzda hem aýdýň göz ýetirdik.

Türkmenistanyň Daşary işler, Maliýe we ykdysadyýet ministrliginiň, Söwda-senagat edarasynyň bilelikde guramagynda geçirilen giň möçberli forumyň işine dünýäniň abraýly bilermenleri, öňdebarýjy milli we halkara nebitgaz, energetika, gurluşyk, ulag-kommunikasiýa kompaniýalarynyň, halkara guramalarynyň, maliýe düzümleriniň, ylmy merkezleriň wekilleridir ýolbaşçylary gatnaşdylar. Türkmen tarapyna bolsa ministrliginiň we pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň, banklarynyň, Senagatçylar we telekeçiler birleşmesiniň ýolbaşçylary wekilçilik etdiler. Gatnaşyjylar iki günlük dowam eden forumyň çäginde ýurdumyzda maýa goýum taslamalaryny durmuşa geçirmek, bu ugurda halkara hyzmatdaşlygyny mundan beýläk-de ösdürmek bilen baglanyşykly meseleleri ara alyp maslahatlaşdylar.

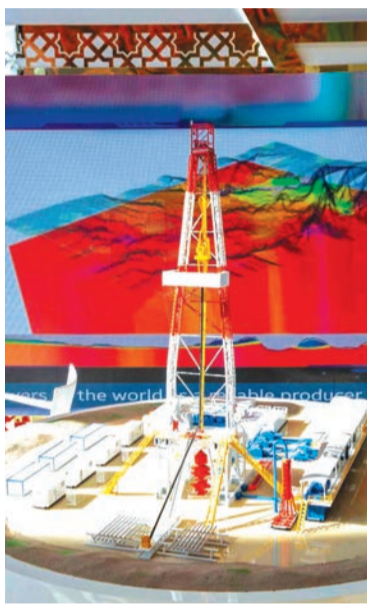
Forumyň işi «Halkara energetiki geçişi üpjün etmekde Türkmenistanyň ýangyç-energetika toplumynyň orny: ileri tutulýan ugurlar we maýa goýum mümkinçilikleri, energetiki durnuklylyk» atly umumy mejlisde hem-de «Türkmenistanyň nebitgaz pudagyň dünýä bazaryndaky orny, ileri tutulýan ugurlar we maýa goýum mümkinçilikleri», «Energetikany we gaýtadan dikeldilýän energiýa çeşmelerini ösdürmek, energetiki durnuklylyk» atly bölümçelerde alnyp barylady. Olarda halkara hyzmatdaşlygy has-da berkitmek, sebit we dünýä ähmiýetli nebitgaz taslamalaryny durmuşa geçirmek bilen bagly çözümleri kabul etmek, täzeçil strategiýalary işläp taýýarlamak ýaly meseleleriň üstünde durlup geçildi. Mejlisiň dowamynda çykyş edenler Türkmenistanda maýa goýum maksatnamasynyň üstünlikli durmuşa geçirilmegi netijesinde, häzirkizaman deňiz portunyň işe girizilmeginiň, awtomobil, demir ýollaryň durkunyň tüzelenilmeginiň, howa menzilleriniň işiniň kämilleşdirilmeginiň ýurduň halkara derejeli ulag-üstaşyr geçelgesi hökmünde eýeleýän derejesini ýokarlandyrdygy bellediler. Türkmen tarapy daşary ýurtly gatnaşyjylary uglewodod serişdeleri gazylýp alnanda metan zyňyndylaryny azaltmaga mümkinçiliklerini öwrenmek, Hazar deňzindäki ýerasty tebigy baýlyklary özleşdirmäge göni maýa goýmak we bu işlerde ösen innowasion tehnologiýalary ornaşdyrmak, «Galkynys» gaz kâniniň täze tapgyrlary, Türkmenistan — Owganystan — Pakistan — Hindistan gaz geçirijisiniň gurluşygyny durmuşa geçirmek bilen

bagly alnyp barylýan işler bilen tanyşdyrdy hem-de ýurdumyza halkara maýadarlary çekmek babatdaky teklipleri bilen çykyş etdi.

Maýa goýum forumynyň çäginde «Bütindünýä çig mal bazarlarynda bar bolan meýilleriň seljermesi: dünýä derejesinde ileri tutulan meýillere syn bermek we Türkmenistanyň orny», «Türkmenistanyň Bütindünýä Söwda Guramasyna goşulmagy» atly tegelek stol maslahatlary geçirildi. Olaryň dowamynda deňişli ugurda iş alyp barýan öňdebarýjy daşary ýurt kompaniýalarynyň tejribeleri hem-de ýurdumyzyň Bütindünýä Söwda Guramasyna goşulmagy bilen bagly mümkinçilikleri dogrusynda pikir alşyldy.

Forumyň jemleri boýunça türkmen hem-de daşary ýurtly wekilleriniň arasynda energetika, dokma, himiýa senagaty, gämigurluşyk, demir ýol enjamlaryny satyn almak, gaz pudagynda hyzmatdaşlygy berkitmek bilen bagly ylalaşyklardyr ähtnamalaryň gazanylmagy iri möçberli çäräniň ähmiýetini has-da artdyrdy. Has dogrusy, 1100 gatnaşyjyny bir ýere jemlän forumyň dowamynda 70-den gowrak ikitaraplaýyn duşuşyklar geçirildi hem-de ylalaşyklaryňdyr ähtnamalaryň 18-ine gol çekildi. Bu bolsa ýakyn ýyllarda daşary ýurtly hyzmatdaşlar bilen ýurdumyzyň ykdysady ösüşini has-da pugtalandyryjak iri taslamalaryň ençemesiniň durmuşa geçiriljekdigine güwä geçýär.

Ýeri gelende bellesek, giň gerimli çäräniň jemleýji gününde oňa gatnaşyjylaryň sanly ulgam arkaly Watanymyzyň ýyl ýazgysyna möhüm sahpa bolup ýazylyjak taryhy waka — Türkmenistan bilen Owganystanyň arasynda energetika, ulag-kommunikasiýa, logistika desgalarynyň açylyş hem-de düýbünü tutmak dabaralaryna gatnaşmagy aýratyn ähmiýete eýe boldy. Iri möçberli taslamalaryň durmuşa geçirilmeginiň netijesinde, owgan halky üçin 12 müňe golaý iş orny döwür hem-de ýylda 1 milliard amerikan dollaryndan gowrak girdeji geler. Bu bolsa diňe bir türkmen-owgan söwda-ykdysady gatnaşyklaryna däl, eýsem, tutuş sebitiň döwletleriniň durmuş-ykdysady ösüşine oňyn täsirini ýetirer. Gahryman Arkadagymyzyň nygtaýşy ýaly, täze desgalaryň ulanylmaga berilmegi we birnäçe desgalaryň gurluşygyna ak pata berilmegi Aziýa-Ýuwaş ummany sebitine, Ýewropanyň, Ýakyn Gündogaryň örän giň, çalt depginler bilen ösýän sebitlerine we bazarlaryna harytlarydyr hyzmatlary çykarmaga, logistika mümkinçiliklerini ulanmaga ýardam berer.

Türkmenistanyň ykdysadyýetine ýokary tehnologiýalary we innowasiýalary çekmek boýunça halkara maslahat hem-de sergi geçirildi

10-11-nji sentýabrda Türkmenistanyň maýa goýum forumynyň («TIF — 2024») we ugurdaş serginiň çäklerinde Ylymlar akademiýasynyň Halkara ylmy-tehnologiýa parkynda Türkmenistanyň ykdysadyýetine ýokary tehnologiýalary we innowasiýalary çekmek boýunça halkara maslahat we sergi geçirildi. Oňa dünýäniň abraýly bilermenleri, öňdebarýjy milli we halkara nebitgaz, energetika, gurluşyk, ulag-kommunikasiýa kompaniýalarynyň, halkara guramalarynyň, maliýe düzümleriniň we ylmy merkezleriň wekillerini hem-de ýolbaşçylary, türkmen

Sahypany taýýarlan: Jahantäç ÖWEZOWA, TDIM-iň Halkara gatnaşyklary institutunyň halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyby, «Biznes reklama».

tarapyndan ministrliginiň we pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň, banklarynyň, Senagatçylar we telekeçiler birleşmesiniň ýolbaşçylary gatnaşdylar.

Maslahatyň başynda Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň prezidenti çykyş etdi. Ol, öz gezeginde, Türkmenistanyň maýa goýumlar babatda özüne çekiji ýurtlaryň hatarynda öňe saýlanýandygy, ägirt uly uglewodod gory, nebiti we gazy gaýtadan işleýän, eksporta niýetlenilen polietilen, polipropilen ýaly ýokary hilli önümleri öndürýän milli önümçilige eýedigini dogrusynda giňişleýin gürrüň berdi. Şeýle-de Türkmenistanyň Prezidentiniň ýanyndaky Arkadag şäheriniň gurluşygy boýunça döwlet komitetiniň başlygynyň, Germaniýa Federatiw Respublikasynyň «RID Batteries» kompaniýasynyň baş direktorynyň, Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň agza-habarçysy, tehniki ylmylarynyň doktory Rahmanguly Esedullaýewiň, Koreýa Respublikasynyň «BHI Co. Ltd» kompaniýasynyň ýerine ýetiriji direktorynyň, Eýran Yslam Respublikasynyň Horasan ylmy we tehnologiýalar parkynyň prezidentiniň çykyşlary diňlenildi.

(Dowamy 4-nji sahypada).

Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň 33 ýyllygy mynasybetli, ýurdumyzyň ykdysady üstünlikleriniň sergisiniň açylyş dabarasyny 19-njy sentýabrda «Garagum» myhmanhanasynyň ýanynda geçirmek meýilleşdirilýär. Forumyň çäklerinde döwlet we hususy kärhanalara täze önümleri, maýa goýum taslamalary bilen tanyşdyrmak üçin mümkinçilik dörediler.

Halkara hyzmatdaşlyk

www.br.com.tm

Türkmenistanyň ykdysadyýetine ýokary tehnologiýalary we innowasiýalary çekmek boýunça halkara maslahat hem-de sergi geçirildi

(Başlangyjy 3-nji sahypada).

Mälim bolşy ýaly, islendik ýurduň maýa goýum işinde daşary ýurtly iri işewür düzümler we abraýly halkara maliýe guramalary bilen gatnaşyklary ýola goýmak möhüm wezipeleriň biri hasaplanýar. Bu diňe bir maýa goýum taslamalarynyň maliýe mümkinçiligini ýokarlandyrmak, eýsem, dünýäniň ösen döwletleriniň baý ykdysady tejribesini öwrenmäge, bu ugurda zähmet çekýän hünärmenleriň hünär derejesini ýokarlandyrmaga zerur şertleri döredýär. Şoňa görä-de, şu gezekki iri forum dünýä ykdysadyýetini durnukly ösdürmekde, milli ykdysadyýetimize halkara tejribeleri ornaşdyrmakda möhüm ähmiýetlidir.

Soňra halkara maslahat «Türkmenistanyň maýa goýum ýagdaýy we maliýe tehnologiýalar geljegi: innowasiýa, töwekgelçilikler we mümkinçilikler» atly birinji bölümde dowam etdi. Onda Ylymlar akademiýasynyň Halkara ylmy-tehnologiýa parkynyň direktory, Beýik Britaniýanyň we Demirgazyk Irlandiýanyň Birleşen Patyşalygynyň «Colvir Software Solutions» kompaniýasynyň direktorynyň orunbasary, «Mastercard» kompaniýasynyň prezidentiniň orunbasary, Malaýziýanyň «Aerodyne» kompaniýasynyň prezidentiniň orunbasary, Germaniýa Federatiw Respublikasynyň «Varta GmbH & Co. KGaA» kompaniýasynyň sebitleýin direktory, Russiýa Federasiýasynyň Maliýe tehnologiýalar merkeziniň müdiriýetiniň başlygynyň orunbasary, Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň Maglumat tilsimatlar müdiriýetiniň tehniki üpjünçilik bölümüniň başlygy çykyş etdiler. Olarda ýurdumyzyň maýa goýum strategiýasynda milli ykdysadyýetiň hususy pudagyň ösdürilmegine, iri maýa goýum serişdeleriniň, öndebaryjy tehnologiýalaryň çekilmegine, döwrebap hem-de halkara ölçeglerine laýyk gelýän tehnologiýala-

ryň getirilmegine döwlet derejesinde berilýän goldaw giňişleýin beýan edildi.

11-nji sentýabrda — halkara forumyň jemleýji günü «Elektron hökümet, maglumat merkezi, innowasiýa tehnologiýalarynyň ösüşi we ýaşyl energetika» hem-de «Emeli aňyň» (AI) täze döwri» temalaryna bagyşlandy. Değişli bölümlerde beýan edilen pikir-garaýyşlar ýurdumyzyň ykdysadyýetiniň esasy pudaklarynyň eksport mümkinçiliklerini, daşary ýurt maýadarlarynyň geljegi uly türkmen bazarında eýeleýän ornuny berkitmäge bolan gyzyklanmalaryny artdyrmak, halkara hyzmatdaşlygy yzygiderli işjeňleşdirmek ugrunda ägirt uly mümkinçilikleriň bardygyny giňden görkezdi. Forumyň guramaçylarynyň belleýişleri ýaly, türkmen alymlary we inženerleri tarapyndan işlenip taýýarlan emeli aň ulgamyndaky täze taslamanyň tanyşdyrylyş daba-

rasy şu gezekki çäräniň esasy wakalarynyň biri boldy.

Forumyň çäklerinde GFR-iň «Rid Batteries GmbH», HHR-iň «Sinotruk International» we «Shantui» kompaniýalarynyň energetika, ýangyç-energetika toplumu, himiýa senagaty, suw hojalygy ýaly möhüm ugurlarda Türkmenistan bilen hyzmatdaşlygynyň mümkinçilikleri barada tanyşdyrylyş çäreleri guraldy. Munuň özi ähli ugurlar boýunça sazlaşykly ösüş ýoluna düşen hem-de kuwwatly ykdysadyýeti bolan Türkmenistanda daşary ýurt kompaniýalarynyň we maýadarlaryň netijeli iş alyp barmaklary ugrunda ähli zerur şertleriň bardygyny äşgär etdi. Bu bolsa işjeň gatnaşyklaryň yzygiderli ösdürilmeginde, bilelikdäki taslamalaryň ýokary derejede amala aşyrylmagyna ähmiýetlidir.

Şeýle hem forumyň jemleýji gününde ýaş telekeçileri goldamaga we Türkmenistanda sanly ulgamy ösdürmäge gönükdirilen «Hi-Tech Startup Turkmenistan — 2024» atly bäsleşigiň hem jemi jemlendi. Geljekde milli ykdysadyýetimize ornaşdyryp boljak programma üpjünçiligini işläp taýýarlamak we oýlap tapyşlar bilen meşgullanýan ýaşlary ýüze çykarmak hem-de höweslendirmek bäsleşigiň baş maksady bolup durýar. Ýeňijiler öz innowasion taslamalaryny ýurdumyzyň we daşary döwletleriň öndebaryjy kompaniýalaryna hödürlep, maýa goýumlara, hyzmatdaşlyk maksatnamalaryna elýeterlilik gazanmaga mümkinçilik aldylar. Bäsleşige gatnaşýjylara dabaraly ýagdaýda değişli değişli diplomlar gowşuryldy.

HALKARA GATNAŞYKLAR

Türkmenistanyň Mejlisiniň wekilleri Merkezi Aziýa döwletleriniň Parlament forumyna gatnaşdylar

Hywa şäherinde Merkezi Aziýa döwletleriniň ikinji parlamentara maslahaty geçirildi. Bu sebitleýin çärä Türkmenistanyň Mejlisiniň wekilliýeti gatnaşdy. Bu barada Türkmenistanyň Mejlisiniň resmi saýtynda habar berilýär. Habarda belenilişi ýaly, maslahatyň çäklerinde oňa gatnaşýjylar wekilçilikli edaralaryň işini kämilleşdirmekte, zenangyzlaryň we ýaşlaryň döwletiň durmuş-ykdysady durmuşynda işjeňligini gazanmakda toplanan milli tejribeleri paýlaşdylar, şeýle hem parlamentara dostluk toparlarynyň, ugurdaş komitetleriň arasynda hyzmatdaşlygy giňeltmekde täze oňyn ýörelgeler barada çykyş etdiler. Maslahat Merkezi Aziýa döwletleriniň arasynda ýola goýlan dostlukly hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny parlamentler derejesinde goldamaga, sebitde parlamentara gatnaşyklara

ryny ösdürmäge, ýurtda durmuş-ykdysady ösüşlere parlament wekilleriniň işjeň gatnaşmagynyň oňyn tejribelerini ýaýratmaga gönükdirilendir diýlip, habarda belenilýär.

Yslamberdi TYLLANUROW,
TDBGI-niň uly mugallymy.

Astrahanda Magtymguly Pyragynyň 300 ýyllygy we Garaşsyzlygynyň 33 ýyllygy mynasybetli sport çäresi geçirildi

13-14-nji sentýabrda Türkmenistanyň Russiýa Federasiýasyndaky konsullygynyň (Astrahan ş.) guramagynda «Газпром добыча Астрахань» medeni-sport merkezinde Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygy mynasybetli sportuň kiçi-futbol görnüşini boýunça bäsleşik geçirildi. Oňa Astrahan we Stawropol sebitlerinde hemişelik ýaşýan türkmenleriň toparlary hem-de Astrahan şäheriniň ýokary oku mekdeplerinde okaýan türkmen talypalaryndan ybarat toparlar gatnaşdylar.

Çekeleşikli ýagdaýda geçirilen ýaryşyň jemlerine görä ýeňiji bolan toparlara kubok we medallar gowşuryldy. Has gowy oýun görkezzen oýunçylar «Iň gowy oýunçy», «Iň gowy hüjümçi», «Iň gowy derwezeçi» ýaly ýörite sylaglar bilen sylaglandylar.

Maýsa NURÝAGDYÝEWA,
Türkmenistanyň Döwlet energetika institutynyň mugallymy.

Türkmenistan bilen UNODC-nyň arasyndaky hyzmatdaşlygynyň meseleleri ara alnyp maslahatlaşyldy

13-nji sentýabrda TDIM-de daşary işler ministriň orunbasary Ahmet Gurbanowyň BMG-niň Neşe we jenaýatçylyk baradaky müdirliğiniň (UNODC) Merkezi Aziýa ýurtlary, Owganystan, Eýran we Pakistan boýunça täze sebitleýin wekili Oliver Stolpe bilen duşuşygy geçirildi.

Taraplar Türkmenistan bilen UNODC-nyň arasyndaky köpýyllyk hyzmatdaşlygynyň netijeli häsiýetini kanagatlanma bilen bellediler. UNODC-nyň Merkezi Aziýa ýurtlary üçin 2022 — 2025-nji ýyllar üçin Maksatnamasynyň tapgyrlarynyň çäklerinde bilelikde ýerine ýetirilýän işleriň netijeleri, şeýle hem Merkezi Aziýanyň sebitleýin maglumat utgaşdyryş merkeziniň we Ýewropa Bileleşiginiň taslamalarynyň üsti bilen amala aşyrylýan işler ara alnyp maslahatlaşyldy.

Duşuşygyň dowamynda guramaçylykly jenaýatlar, neşe serişdeleriniň bikanun dolanşygy, korrupsiýa we terrorçylyk ýaly ählumumy häsiýetli halkara howplaryna garşy göreşmekde häzirk wagtda alnyp barylýan işlere we hyzmatdaşlygynyň geljeginde garaldy.

Taraplar şu ýylyň dowamynda bilelikdäki çäreleri guramak barada pikir alyşdylar.

Ýaran KÖSÄÝEW,
Türkmenistanyň Telekomunikasiýalar we informatika institutynyň mugallymy.

Daşky gürşawy goramak meseleleri we Türkmenistanda gaýtadan dikeldilýän energiýany ösdürmek mümkinçilikleri boýunça brifing geçirildi

12-nji sentýabrda TDIM-de «Aşgabat şäherinde Merkezi Aziýa ýurtlary üçin Howa tehnologiýalary boýunça sebit merkezini döretmek» we «Türkmenistanda gaýtadan dikeldilýän energiýa çeşmelerini ösdürmek» boýunça brifing geçirildi.

Çärä Türkmenistanyň değişli pudak edaralarynyň, Türkmenistanda akkreditlenen daşary ýurtlaryň hem-de halkara guramalaryň diplomatik wekilhanalarynyň ýolbaşçylary we wekilleri gatnaşdylar.

BMG-niň Türkmenistandaky Hemişelik utgaşdyryjysy Dmitriý Şlapachenko agzalan başlangyjyň daşky gürşawy goramak babatynda öňde goýlan bilelikdäki maksatlara ýetmek üçin tagallalary birleşdirmekte möhüm ädime öwürüldigini nygtady.

Brifingiň dowamynda daşky gürşawy goramak, howanyň üýtgemegi we ekologiýa ulgamlaryndaky hyzmatdaşlygynyň esasy ugurlary we geljegi ara alnyp maslahatlaşyldy.

Şeýle hem çäräniň gün tertibine tebigy baýlyklardan rejeli peýdalanmak, energiýa netijeliligini ýokarlandyrmak we Türkmenistanda alternatiw «ýaşyl» energiýa çeşmelerini işjeň ulanmak bilen baglanyşykly meseleler değişli edildi.

Gyzylgüly GYLÝÇGELDIÝEWA,
Türkmenistanyň döwlet energetika institutynyň mugallymy.

16-njy sentýabrda Garaşsyz Döwletleriň Arkalaşygynyň Tohumçylyk meseleleri boýunça hökümetara utgaşdyryjy geňeşiniň mejlisi geçiriler. 19-20-nji sentýabrda «Oba hojalyk ekinleriniň tohumçylygynda ýetilen sepgitler we önde durýan wezipeler» atly halkara ylmy maslahaty geçirmek boýunça taýýarlyk işleri alnyp barylýar.

Biznes reklama

KÖPRI BILEN ÝOL UZAR

Aşgabat – Türkmenabat awtobany munuň aýdyň mysalydyr

Eşiden gürrüňim gulakda galdy:
– Enşalla, Gün dogmanka Aşgabatdan ugrasak, guşluk çayymyzy Mara baryp, içäýse-geçer bolar.
– Näme, iki sagatda ýeteris öýdämiň?
– Gümanam bolmaz. Hany mün bakaly, ulagyň içinde özüň-ä däl, guýan çayyň ýa suwuňam çaykanmaz.

Yola aýdyň kesgitleme berýän gadymy bir söz bar: «Aýda barsyn – aman barsyn». Ýene bir nakylam ýada salalyň: «Ýodany yzarlasaň ýola elter, ýoly yzarlasaň ile elter». Aslyýetinde, ýollar uzynlygy, giňligi babatda dürli-dürli: köçe ýollary, oba ýollary, şäherara ýollary, welaýatlardan etraplara uzaýan, ýurt bilen ýurdy baglaýan, yklymlara uzaýan... ýollar. Wagtyň hem tejribäniň görkeziji ýaly, şolaryň iň näýbaşsý awtoban ýollarydyr.

Awtoban adalgasynyň terjimehaly XX asyryň başlaryna degişli. Has anygy, 1913-nji ýylda Germaniýanyň Bonn bilen KÝöln şäheriniň arasyna çekilen ýol dünýäde ilkinji awtobandyr. Awtoban – bu ikitaraplaýyn, arasy bölünen, hiç hili tälkewsiz, ýagny gapdaldan goşmaça ýol goşulmaýan, howpsuzlygyň ähli tehniki-inženerçilik talaplary berjaý edilen, sürüji hem-de

Awtobanyň umumy uzynlygy 600 kilometr çemesi, ol tehniki kategoriýasy taýdan dünýä ölçeglerine laýyk gelýän awtomagistral derejesindedir. Umumy uzynlygy 241 metrlik köprüniň esasy işleri Garagum derýasynyň kenaryndan başlap, onuň lummurdap akýan giň hanasynyň içinde alnyp barylýar. İşler iki çalsykda — gije-gündizleýin dowam edýär.

ulaglar üçin ähli hyzmatlar göz önünde tutulan awtomagistraldyr.

Ine, şeýle ýoly Türkmenistan Garagumuň gujagynda gurdy hem-de gurýar. «Türkmenawtoban» ýapyk görnüşli paýdarlar jemgyýetine girýän «Altyn nesil» hojalyk jemgyýeti awtobanyň Aşgabat – Tejen, soňra bolsa Tejen – Mary bölegini gurup, ulanýsa doly tabşyrdy. Häzir awtobanyň Mary – Türkmenabat böleginde Türkmenistanyň Senagatçylyk we telekeçiler birleşmesiniň agzalary soňky tapgyrlarda işi dowam etdirýärler.

Awtobanyň umumy uzynlygy 600 kilometr çemesi, ol tehniki kategoriýasy taýdan dünýä ölçeglerine laýyk gelýän awtomagistral derejesindedir. Ýer düşeginiň giňligi 34,5 metr, ýol hereket böleginiň giňligi her tarapda 11,25 metr, hereket arasyň giňligi 3,75 metr bolup, ýol 6 sany hereket zolagyndan düzülýär.

Inženerçilik talaplaryna laýyklykda, 1-nji hem-de 2-nji gat daş düşeginiň hersiniň galyňlygy 30 santimetrden, 3-nji hem-de 4-nji gatlar bolsa, 20 santimetrden düşelýär.

Taslama esasynda awtobanyň ugrunda 15 sany awtomobil hemem demir ýollarynyň üstünden geçýän köpri, ýaplaryň, zey akabalarynyň, sil suwlaryny sowýan geçitleriň üstünden 25 sany köpri gurulmaly. Yoluň aşagyndan geçýän emeli desgalar, demir-beton turbalar, mal geçer ýaly ötükler, oba hojalyk tehnikalary üçin ötükler bolsa, jemi 237 yerde gurlar. Anyk aýdylanda, olaryň aglabasy eýýäm guruldy.

Awtobanyň ýene bir aýratynlygy trompetlerdir. Ol tehniki adalga bolup, uly ýola münüpdüşmek üçin aýlawly köprülerdir. Yoluň 0-njy kilometrde, ýagny başlanýan ýerinde uly töleg nokadyndan girelge bar. Ol Balkan hem Daşoguz welaýatlarýndan gelýän ulaglara niýetlenen, Ahal welaýatynyň Gümrük ammarlar merkezinden çykýan ulaglar üçin ýoluň 23-nji kilometrde, Ýaşlyk şäherçesiniň ýanynda ýoluň 65-nji kilometrde, Artyk şäherçesiniň gabadyndan gelip, ýoluň 100-nji kilometrde birigýän ýerde, ondan aýrda Kaka şäheriniň deňesinde 139-njy kilometrde, soň Tejen şäheriniň ýanynda ýoluň 202-nji kilometrde

trompetler guruldy. Ýöräberseň, Mary şäheriniň ýanynda ýoluň 309-njy kilometrde, Yolötenden gelýän ýoluň çatrygynda, ýagny 372-nji kilometrde, Mary welaýatynyň Bagtyýarlyk (öňki Uçajy) şäherçesiniň ýanyndaky 472-nji kilometrde trompet hem-de ýerasty geçelgeler guruldy hem-de gurulýar. Bu girelge-çykalga ýollar Eýrandan, Owganystandan, Hazar deňiziniň üsti bilen Kawkaz ýurtlaryndan hem-de Ýewropadan, Balkan hem Daşoguz welaýatlarýnyň üsti bilen Gazagystandan gelýän yük ulaglaryny awtoban bilen birikdirýär.

Awtobany gurmak beýleki ýollardan has üýtgeşik. Taslama laýyklykda, ilki bilen, ýoluň geçjek ugrunyň 20 santimetr galyňlykda ösümlik gatlagy aýrylýar, soňra ýol düşegini taslamadaky tehniki talaplara gabat getirmek üçin beýik bolsa aýrlyp, pes bolsa galdyryp, laýyk derejä getirilýär, ýola aşakdan yzgar urmazlygy üçin geotekstil düşegi ýazylýar, üstünden ýokarda agzaşymyzy ýaly, dürli galyňlykda 3 gezek çagy-çäge garyndysy düşelýär, ýol agyryň ýükler geçende maýyşgaklyk bermezligi hem-de mizemezligi üçin geogözenek düşelýär, soňra umumylykda alanyňda, galyňlygy 1 metre ýetýän 3 gat asfalt ýazylýar.

...Biz ýöräp barşymyza awtobanyň 321-nji kilometriginde saklandyk. Bu ýerde «Altyn nesil» hojalyk jemgyýeti Garagum derýasynyň üstünden köpri gurýar. Biziň bilen gelip salamaşan howlukmaç hereketli adamyň türk garyndaşlarymyzdandygyny aňdyk. Muny duýup, ol içgin tanyşlyk berdi:

– Men Mehmet Özel, «Özgelik Ýapergullary Metal» kompaniýasynyň köpri gurluşyk inženeri. Awtobanda derýalaryň, kölleriň üstünden köpri gurmak çylşyrymly hem kyn inženerçilik-tehniki çözügüt. Şonuň üçin biz tejribämizi paýlaşmak üçin ýörite şertnama esasynda türkmen doganlarymyz bilen bu taslamany amala aşyrylýs. Türkmen ýigitleri, tüweleme, ezber, bir görenini soň özlery ýasan ýaly ediberyärler...

Soňky jümlede badyhowalyk ýokdugyna işi bilselle synlasaň magat göz ýetirip bolýar. Umumy uzynlygy 241 metrlik köprüniň esasy işleri Garagum derýasynyň kenaryndan başlap, onuň lummurdap akýan giň hanasynyň içinde alnyp barylýar. İşler iki çalsykda – gije-gündizleýin dowam edýär. Sebäbi ýylyň ahryna çenli taslamada meýilleşdirilen işler doly hem-de ýokary derejede berjaý edilmeli. Her gapdaldan bir-biriniň arasy 20 metrden bolan 7 sütün, şeýle-de bir-birine seplesip gidýän 6 sany gatat bilen köpri iki kenary birikdirer. Köprüniň nähili

berk hem inženerçilik çözügütüň çylşyrymlydygyny aňlatmak üçin sütünleriň hersiniň derýanyň içinde 20 santimetri kem 30 metr çuňluğa burawlanyp oturdylýandygyny, metal konstruksiyalaryň millimetr derejesinde gysarma hem ýol berilmän seplesdirilýändigini, soň üstünden 25 santimetr galyňlykda demir-beton plita goýulýandygyny, üstünden örme demir gözenek edilip, soňra ilki 7 santimetr, soň 5 santimetr galyňlykda asfalt-beton garyndysynyň guýulýandygyny, şonda üstünden 40 – 50 tonna agramdaky ulaglar geçende-de köprüniň, ýol örtügiň mizemez bolýandygyny aýtmak ýeterlikdir.

Uzynakdan deşli, saryýagyndan tegelek ýüzlü adamyň işleriň gidişine juda esewanlyk hem diýseň talabedijilik bilen çemeleşişini onuň tüýs işanlydygyny soramasanaňam aýdyp durdy. Ol «Altyn nesil» hojalyk jemgyýetiniň köpri gurluşyk işleri boýunça inženeri Atamyrat Bazarow eken. «Arma!» diýenimize mähetdel, işler bilen tanyşdyryp ugrady:

– Görýänizmi, uýy al-asmanda ýaly görünýän hol kranyň kenardan köprüniň gurulýan ýerine alyp gelýän demir ganatyny. Şol 100 tonna çenli yük göterilýän kranyň operatory Gajybek Gajybekow tejribesi ýetik işgär...

Bu sözi tassyklaýan ýaly beýle gapdaldan duran başga bir kranyň «merdiwany» asmana tarap uzap ugrady. Onuň göterip gelýänem hele-müçek yük dälidi.

– Kerim Bagşyýew şu 50 tonna yük göterýän krana erk edýän, öz jogapkärçiliklerine düşünýän ýigit, şonuň üçin köprüniň iş meýdançasynyň ýolbaşçysy Myrat Akmyradowyň meýilnama boýunça ýerine ýetirilmeli her günki işiň bitişinden göwnüniň hoşdugy – diýip, bu işlerde aýdylyşy ýaly, kän «çorba sowadan» – 30 ýyla basalykly iş tejribesi bolan Atamyrat gürrüň berýär.

Tehniki dilde «M-37» diýlip atlandyrylýan köprüniň

üstüne münýäris. Hon-ha, gaýra-günbatarda Mary şäherine girilýän yerdäki «Ak öý» binasy çala görünýär. Ondan sähel sagda bolsa Mary GRES-iň ak binasy göze ilýär. Häki Garagum derýasynyň üstünden gurulýan köprüden aňryk bolsa awtoban Ýolötene tarap uzaýar. Amyderýanyň kenaryna – Türkmenabada ýetýänçä, awtobanda ýene-de üç sany köpri gurlar. Olaryň gurluşygy bady gowşamaýan depginde alnyp barylýar.

«Ýer ala – ýurt ala» diýleni. Bu sözüň dürs manysyny «Altyn nesil» hojalyk jemgyýetiniň ýol gurluşyk inženeri, biziň köne tanşymyzy Serdar Ýowşanow öz işleri bilen baglanyşykly düşündirýär:

– Ýol Garagumuň depe-gollarynyň içinden geçýänem bolsa, aglaba ýeri ekerançylyk meýdanlarydyr görn bolsañyz. Häli gep arasynda köprüler, ötükler hakda agzadyk. Anyk aýdylanda, Tejen – Mary aralygyndaky 109 kilometr ýoluň ugrundaky arna, ýap, uly salma bar ýerlerinde awtobanyň astyndan 22 yerde ötük-akaba goýduk. Sebäbi ýoluň bu aralygy tutuşlygyna diýen ýaly Hanhowuz, Jujukly düzüginiň içinden geçip gidýär. Öňden gelýän ekerançylyk meýdanlary, şondan suw ötüklerriniň her 2 kilometre ýetmän diýen ýaly goýulmagy.

Umuman, Garagumuň gujagyndan geçip, joşly Jeýhunynyň kenaryna çenli uzaýan awtobanyň üýtgeşikligi kän. Iň esasy aýratynlygy bolsa, bu ýola münen ulaglaryň tizligi, ýoluň ählitaraplaýyn howpsuzlygy, ekologiya taýdan tämizligi, barjak menziliňe çenli ýadaman-ýorulman rahat baryp bolýandygy. Iň esasam, seretseň, her minutda diýen ýaly Türkiýä, Eýrana, Özbegistana, Gazagystana, Gyrgyz Respublikasyna... degişlidigini aňladýan uly yük ulaglarynyň ýel ýaly bolup geçip gidýändigini. Kerwen gelýän iller bolsa bagtlydyr.

Jemläp aýdanynda, «Ýoly abadyň – ili abat» diýlen gadymy sözüň biziň döwürümizdäki dünýä ünlülerine doly laýyk gelýän nusgasynyň döreyändigini.

Türkmen awtobany – bu Garaşsyzlygynyň nurana şuglasy. Gahryman Arkadagymyzyň başyny başlan, Arkadagly Gahryman Serdarymyz tarapyndan dowam etdirilýän täze ýol yklymlar içine uzar, Ýewraziýa giňişliginde Beýik Yüpek ýolunyň täze yklymsady nusgasy, ulag-logistika ulgamyň altn halkasy bolar.

Gurbannazar ORAZUGLYÝEW,
Hormatly il ýaşulusy, ýazyjy.

Döwür we ösüş

www.br.com.tm

MEDENIÝET

Sungata baglanan kalbyň sesi

Taryhy kökleri asyrlaryň jümmüşine uzayan türkmen halkynyň saza, sungata goýan sarpasy örän beýikdir, diýseň uludyr. Munuň şeýledigini ýurdumyza medeniýet we sungat ulgamynyň ägirt uly ösüşlerinde hem görmek bolýar. Ynsanyň lezzetli durmuşynyň mazmuny, älemgoşar deý müň bir öwüşginli hezilligi aýdym-sazyň ýiti jadsyna eýlenip, has-da süýjýär, has-da juwanlaşýar. Hut şonuň üçin-de, milletimiz aýdym-saza aýratyn uly hormat goýup, ony mukaddeslik derejesinde sarpalaýar. Ynha, bu ýyl bolsa, ýaş zehinleriň arasynda Türkmenistanyň Prezidentiniň «Türkmeniň Altyn asyry» atly bäsleşiginiň baýragyny almak ugrunda, ýurdumyzyň Garaşsyzlyk baýramynyň öňüsyrasynda geçirilen «Ýaňlan, Diýarym!» telebäsleşiginde 1-nji orna mynasyp bolmak bagty maňa-da miýesser etdi. Şol gün sungata baglanan kalbym bagtdan püre-pürlendi, aýdym-saza bolan höwesim has-da hyruç aldy. Tomaşaçylaryň şowhunly elçarpymalary astynda ýeňijiler ygylan edilip, olaryň hatarynda maňa-da ýörite diplom hem-de Türkmenistanyň Prezidentiniň altyn zynjyry gowşuryldy. Jemleýji tapgyra gatnaşanlaryň ählisi döwlet Baştutanymyzyň adyndan ýadygärlik sowgatlara mynasyp boldular.

Bäsleşigiň düzgünlerine laýyklykda, her welaýatdan, Aşgabat we Arkadag şäherleriniň hersinden iň mynasyp iki aýdymçy döwlet tapgyryna gatnaşmak üçin saýlanyp alyndy.

Netijede, ýaş aýdymçylaryň 14-si «Ýaňlan, Diýarym!» telebäsleşiginiň jemleýji tapgyrynda çykyş etdiler. Olar nusgawy we häzirkizaman şahyrlarymyzyň goşgularyna döredilen, şeýle hem halk aýdymalaryny ýerine ýetirdiler. Gündogaryň beýik akyl-dary Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýylygynyň giňden belenilýän «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynda bu döredijilik bäsleşiginiň ähmiýeti has-da artdy.

Ýurdumyza medeniýetiň we sungatyň dünýä derejesinde gülläp ösmegi ugrunda uly mümkinçilikleri döredýän Milli Liderimiziň hem-de hormatly Prezidentimiziň janlary sag, başlary dik, ömürleri uzak bolsun! Il-ýurt bähbitli, umumadamzat ähmiýetli döwletli tutumlary rowaçlyklara beslensin!

Aýnur GURBANMYRADOWA,
Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň talyby.

BILIM

Hasyl bolan arzuw

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň baştutanlygynda ýaşlar syýasatyna aýratyn üns berilýär. Çünki hünärine ökde, ylymy-bilimli, giň dünýägaraýyşly, sagdyn hem ruhbelent nesli kemala getirmek amala aşyrylýan döwlet syýasatymyzyň möhüm ugurlarynyň biridir. Döwlet derejesinde döredilip berilýän giň mümkinçilikler bolsa döwürimiziň ýaşlaryny täze-täze üstünliklere ruhlandyrýar.

Orta mekdebi tamamlan her bir uçurym ýokary okuw mekdebinde bilim alyp, ata Watanymyza gerekli hünärmen bolup yetişmegi arzuw edýär. Ynsan durmuşynda ýatdan çykmaýan pursatlaryň biri-de onuň talyplyk bagtyna mynasyp bolan gün bolsa gerek. Şu ýyl — «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynda şol bagta meniňem mynasyp bolmagym başymy göge diretdi.

Dünýä dillerini oňat bilýän, sagdyn bedenli, kämil ýaşlaryň kemala gelmegi üçin ýurdumyza netijeli işler durmuşa geçirilýär. Ýeri gelende, ýurdumyza Türkmenistanyň Bilim ministrliginiň Innowasiýalar-maglumat merkeziniň esasynda birnäçe ýyl bäri Koreýa Respublikasynyň ýardam bermeginde döredilen we Türkmenistanda inklüziv bilim hyzmatlaryny işjeň ilerledýän maglumat merkeziniň işleýändigini beläsim gelýär. Innowasiýa sanly bilim gurşawyny döretmek üçin döwrebap we ýörite enjamlar bilen enjamlaşdyrylan bu merkez pensiyadaky

raýatlar we maýyp çagalar üçin mugt kompýuter sowatlylygy okuwlaryny hödürleýär, koreý dilini öwredýär we Türkmenistanyň ýaşajylyrny ýurduň medeniýeti bilen tanyşdyrýan dürli çäreleri geçirýär. Ýakynnda Koreýa Respublikasy tarapyndan Türkmenistanyň Bilim ministrliginiň Innowasiýalar-maglumat merkezine koreý dili boýunça okuw kitaplarynyň sowgat berlen-digi hem belenilmäge mynasypdyr.

Şeýle-de häzirkizaman Türkmenistanyň Bilim ministrliginiň Innowasiýa maglumat merkezi tarapyndan orta mekdepleriň sanly dolandyryş ulgamy bolan «E-mekdep» ulgamy işläp başlady. Bu ulgam okuwçynyň gündeliginiň elektron görnüşini hödürleýär hem-de onuň üsti bilen okuwçynyň alan bahasy, okuw sapaklaryna bolan gatnaşygy, okuw sapaklarynyň rejesi, öwrenen temalary, oý işleri, mugallymyň bellikleri we berlen ýumuşlar barada onlaýn usulda maglumat berýär. Häzirkizaman «E-mekdep» ulgamy Aşgabat we Arkadag şäherleriniň ähli orta mekdeplerinde ornaşdyryldy, beýleki welaýatlaryň orta mekdeplerinde bu platformanyň ýola goýulmagy boýunça işler alnyp barylýar.

Ýurdumyzyň bilim ulgamyny dünýä ünlüleri-ne laýyk getirmek ugrunda uly aladalary edýän Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun!

Amangül ABDYLLAYEWA,
Döwletmämmed Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň talyby.

TARYH

Ol Rumustany görsem...

(Üç yklymyň döwleti)

(Başlangyjy gazetiniň geçen sanlarynda).

XV-XVI asyrlar bu döwletiň dünýäde öz abraýyny juda belende göteren döwürleri bolupdyr. Bu ýüzýyllyklarda Türkmen — Osman jahan döwletiniň ykdysady we medeni kuwwatyny Ýewropanyň güýçli korollyklary ykrar edipdirler. Bu ýüzýyllyklarda döwletiň şanly taryhyna deňişli bolan käbir syýasy wakalara ýüzlenip görelin!

Agajan ATAÝEW,
Döwletmämmed Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň uly mugallymy.

1475-nji ýyldan Krym hanlygy Türkmen — Osman jahan döwletine paç töläp başlapdyr. Bu döwletiň düzümine Gündogar Ýewropanyň juda köp bölegi, demirgazyk Afrika we Aziýanyň günbatar bölegi doly birleşdirilipdir. Stambul şäheri dünýäniň ykdysady we medeni taýdan iň bir esasy port şäherleriniň birine öwrülipdir.

Bu jahan döwleti soltan Kanuny Süleýmanyň ady bilen has hem şöhratlanýar (1520 — 1566-njy ýyllar dolandyran ýyllary — A.A.). Kanuny Süleýman örän sowatly, birnäçe dilleri bilýän, aýratyn hem, ýurtda kanunlaryň doly we dogry ýerine ýetirilişine berk gözegçiligi saklaýan soltan bolupdyr. Ol özüniň soltan köşgünde ýygý-ygydan belli alymlaryň, hünärmenleriň mejlislerini geçirip, olaryň ýurdy gülläp ösdürmek boýunça pikirlerini diňläpdir. Ol özüniň geçirýän döwlet mejlislerine ýurda myhman bolup gelyän ýewropaly alymlary hem köp gatnaşdyrypdyr. Käbir ylmy jedelerde alymlar takyk jogaby soltanyň özünden eşitmeli bolupdyr. Alymlaryň ýazmaklaryna görä, Kanuny Süleýman dünýäde seýrek duşýan döwlet dolandyryşy, raýatlar, hukuk, ykdysadyýet we patyşalar baradaky ylmy kitaplary getirip, köp okapdyr we olary terjime etdirip, döwletiň okuw jaýlaryna ýaýradypdyr. Oňa tertip-düzgüne, kanunçylyga aýratyn üns berýändigini üçin Kanuny diýip at berlipdir.

Waşingtonda Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň Kongressiniň jaýynda saýlanyp alnan on üç kanuna wepadar şahsyýetleriň arasynda türkmen soltanyň şekili hem mynasyp orun tapypdyr. Angliýanyň teatrlarynda oňa bagyşlanyp, ýedi sany sahna eseri goýlupdyr. Soltan Kanuny Süleýmanyň döwründe Stambul şäheriniň ilat sany beýleki yerlerden göçüp gelenleriň hasabyna ýarym milliondan hem geçipdir. Ýurduň ähli yerinde parahatçylyk, asudalyk höküm sürüpdir. Ýewropalylar we kawkazlylar Stambula göçüp gelmeklerini has hem artdyrypdyr. Şeýdip, Stambul şäheri köp ilatly, köp medeniýetli şähre öwrülipdir.

Soltan Kanuny Süleýman ýurtda ylym-bilimiň, medeniýetiň ösmegi bilen bir halatda, ýaşajyş-durmuş mak-

satly şypahanalaryň, kerwensaraýlaryň, metjit-medreseleriň, köprüleriň, hammamlaryň we beýleki durmuş maksatly binalaryň gurulmagyna aýratyn üns beripdir. Biziň günlerimizde hem soltan Kanuny Süleýmana ýewropalylar adyl we ynsanperwer kanuny düzüji soltan diýip at berýärler.

Bu döwlet soltan Kanuny Süleýmanyň ogy soltan Selim II-niň döwründe (1566 — 1574-nji ýyllar) harby-deňiz taýdan hem has kuwwatly döwlete öwrülipdir. Gyzyl deňiz, Hind ummanyňa çykyan Pars aýlagy, şeýle hem Atlantik ummanyňa göni çykalga bolan Ortaýer deňzi (türk taryhçylary bu deňiz Ak deňiz diýip at berýärler — A.A.) hem bu döwletiň doly eýeçilik etmeginde bolupdyr. Belli rus etnografy D.Y.Ýeremeýew soltan Kanuny Süleýmanyň döwrüne şeýle baha berýär: «Bu döwlet diňe bir harby taýdan güýçli döwlet bolman, ykdysady taýdan-da güýçlüdi. Onuň gaznalary puldan, gyzyladan doludý. Fransuz koroly Fransisk (1515 — 1547) soltandan harby gämilerden, atlardan we ok därerlerden başga iki million altyn dukat (orta asyryň pul birligi) sorapdyr. Italiýa we Ortaýer deňziniň kenaryndaky ilat Anadolydan eltilen gallanyň hasabyna ýaşapdyr we ol galla bu ýerdäki ilaty birnäçe ýyllap açlykdan halas edipdir.

Türkmen — Osman döwletiniň XVI asyry medeniýetiniň we tehnikasynyň pudaklarynyň köpüsi ýewropalylaryňkydan kem bolman, eýsem, olardan ozup geçipdir. Iňlis koroly Genrih VIII (1509 — 1547) soltan Süleýmanyň ýanynda bu döwletiň hukuk ulgamyny öwrenmek üçin ýörite wekilleri ýollapdyr. Korol ýurduň ösmegini hukuk ulgamynyň dogry alnyp gidilmeginde görýär. Korol Ýelizaweta bu döwletiň dokmaçylarynyň ussatlarynyň käbirlerini Angliýa alyp gitmek we ýüň matalaryň reňklenişini syrlyny bilmek üçin Stambula şertnama baglaşmaga öz wekillerini ýollapdyr.

Belli rus alymy, bu döwletiň taryhy barada juda gyzykly işleriň awtory W.I.Şeremet şeýle belleýär: «Dünýäniň iň güýçli imperiýalarynyň biri bolan bu imperiýanyň güýjüni diňe bir harby ýörişler düzmän, eýsem, soltanlaryň bu imperiýanyň döwlet gurluşyna we onuň dolandyrylyşyna adalatly we ynsanperwer üns berendigi düzýär. Bu bolsa,

bu döwletiň jemgyýetiniň siwilizleşen görnüşinde ýedi asyra golaý dowam etmegine esasy şert bolupdyr». Elbetde, mysallar döwletiň ykdysady we harby kuwwatlylygundan habar berýär we hiç hili düşündirişi talap etmeýär.

1923-nji ýylda 600 ýyldan gowrak dowam eden jahan döwleti — Türkmen — Osman imperiýasy halkyň öz erk islegi boýunça, häzirkizaman Türkiýe Respublikasyna öwrülýär. Öňki nesilden-nesle geçýän soltanlyk, indi saýlawly, döwrebap respublika dolandyryşyny kabul edip alýar. Bu taryhy wezipäni ýerine ýetiren Mustafa Kemal Paşa halk tarapyndan Atatürk diýlip at berlipdir. Häzirkizaman ganlyk türk halky hem geçmişdäki Türkmen — Osman döwletiniň mirasdüşeridir.

Türkiýe Respublikasynyň medeniýeti juda köpdürlüdir we özboluşlydyr. Onuň sebäbini medeniýeti öwreniji alymlar, taryhy geçmişde, uzak ýyllaryň dowamynda arap, pars we ýewropa medeniýetleriniň ajaýyp nusgalarynyň ady agzalan döwletiň medeniýetine uly täsir edendigi bilen düşündirýärler. Ikinjiden bolsa, halkyň uzak wagtylyk göçüşleri bilen bu uzak ülkä baran milletleriň — türkmenleriň dili, dini, milli döp-dessurlary we beýleki gymmatlyklary saklap galandyklaryny hem aýratyn nygtaýarlar.

Döwletiň taryhy döwründe bu jahan döwletini bir nesilşalykdan bolan jemi 36 soltan dolandyrypdyr. Bu ýagdaý hem onuň döwlet dolandyryş ulgamynyň esasy aýratyn taraplarynyň biridir.

Anadoluda gurlan bu döwlet bilen ata Watan — türkmen topragynyň gatnaşyklary yzygiderli alnyp barlypdyr. Stambul bilen gatnaşyk saklamak meselesi ara juda uzak bolansoň, häzirkizaman tehnikasynyň ýok wagty juda köp wagt talap edipdir. Şonuň üçin hem halk arasynda: «Edil Yssambula (Stambula) gidip-gelen ýaly juda eglendiň-le» diýen ýaly, halk parasady hem saklanyp galypdyr. «Saýatly-Hemra», «Hüýrlukga-Hemra», «Şasenem-Garyp», «Asly-Kerem», «Nejeboglan» ýaly halk dessanlarymyzda bu döwletiň şäherleriniň, yer-ýurt atlarynyň giňden ulanylmagy döwletiň çäginde ata-babalarymyzyň erkana döwrän sürendigini görkezýän esasy alamatlaryň biridir.

(Dowamy gazetiniň indiki sanynda).

Türkmenistanyň Bilim ministrligi tarapyndan 16-17-nji oktýabrda Türkmen oba hojalyk institutunda «Agroinnowasiýalar: durnukly ösüşiň rõwşen ýoly» atly sanly ulgam arkaly halkara ylmy-taslamalar bäsleşigini geçirmek meýilleşdirilýär.

Biznes reklama

Türkmenistanyň dost-doganlyk gatnaşyklary rowaçlanýar

Berkarar döwletiniň täze eýýamynyň Galkynyş döwründe hormatly Prezidentimiziň Milli Liderimiziň taýsyz tagallalary bilen mukaddes ojaklaryň eýesi bolan mähriban enelerimiziň mynasyp nesilleri terbiýeläp ýetişdirmegi, şeýle-de olaryň hukuklaryny hem-de bähbitlerini, maşgalany goldamak, eneligi we çagalygy goramak, durmuş taýdan goraglylygyny üpjün etmek babatda ýurdumyzda maksat-namalaýyn işler alnyp barylýar.

Bilşimiz ýaly, dünýä döwletleri, ilkinji nobatda, ýakyn goňşular, şol sanda Eýran Yslam Respublikasy bilen netijeli hyzmatdaşlygy hemmetaraplaýyn pugtalandyrmak Milli Liderimiziň başyny başlan we häzirk wagtda hormatly Prezidentimiz

tarapyndan üstünlikli durmuşa geçirilýän Türkmenistanyň daşary syýasatynyň ileri tutulýan ugurlarynyň biridir.

Uzak möhletli geljege niýetlenen ikitaraplaýyn hyzmatdaşlyk esasy ulgamlary öz içine alýar hem-de iki ýurduň milli bähbitlerine doly laýyk gelýär. Asyrlaryň jümmüşinden gözbaş alýan türkmen-eýran gatnaşyklary häzirk döwürde täze many-

mazmun bilen başlaýdyrlyýar. Munuň özi dostlukly döwletleriň öňden gelýän hoşniýetli goňsuçlyk gatnaşyklary, hyzmatdaşlygyň kuwwatynyň berkeýändigini bilen şertlendirilendir. Haryt dolanyşygynyň möçberiniň yzygiderli artdyrylmagy, bilelikdäki giň gerimli taslamalaryň durmuşa geçirilmegi, syýasy ynanyşmagyň berkidilmegi, häzirk döwürün wajyp meseleleri boýunça birek-biregiň işjeň goldanylmagy, halkara we sebit işlerinde özara hereketler döwletara dialogyň okgunly ösmeginiň möhüm şerti bolup durýar.

Medeni-ynsanperwer gatnaşyklaryň hem üstünlikli ösdürilýändigini bellemek gerek. Soňky ýyllarda ysnyşylykly medeni we ylmy alyşmalaryň ýola goýulmagy, türkmen, eýran wekiliýetleriniň gatnaşmagynda halkara maslahatlaryň, forumlaryň geçirilmegi, Medeniýet günleriniň, amaly-haşam sungatynyň sergileriniň, beýleki bilelikdäki çäreleriň guralmagy munuň aýdyň güwäsidir. Gahryman Arkadagymyzyň Eýran Yslam Respublikasyndaky iş saparynyň dowamlynda Masud Pezeşkian türkmen halkynyň Milli Liderine pars diline terjime edilen «Enä tagzym — mukaddeslige tagzym» atly kitaby sowgat berdi. Bu kitabyň terjime edilmeşi mugallymçylyk we

terjimeçilik işinde möhüm serişde bolup hyzmat eder.

Dost-doganlyk gatnaşyklary, hyzmatdaşlyk, elbetde, dilden başlanýar. Biziň pederlerimiz, ylaýta-da, türkmen alymlary, nusgawy şahyrlarymyz gadymy goňşy halkyň dilini — pars dilini bilipdirler. Bu döwürde täze taryhy döwürde-de dowam etdirilýär. Häzirk wagtda ýurdumyzyň bilim ojaklarynda — Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde, Döwletmämmed Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynda pars dili hünär hökmünde we birnäçe ýokary, orta mekdeplerde ikinji daşary ýurt dili ýa-da ders hökmünde okadylýar, bu ugurdan hünärmenler, terjimeçiler taýýarlanylýar.

Türkmen-pars dil gatnaşyklary öz gözbaşyny asyrlaryň jümmüşinden alyp gaýdýar. Türkmen dilinde işjeň ulanylýan pars sözleri, pars diliniň sözlük düzümine giren türkmen sözleri az däl. Häzirk wagtda bu gyzkylykly dil maglumatlary degşirme, derňew arkaly anyklanylýar, ýüze çykarylýar. Çünki dil gatnaşyklary hem göýä halklaryň, ynsanlaryň biri-biri bilen bolan gatnaşyklary ýaly özara eriş-argaçdyr.

Dostlukly türkmen-eýran gatnaşyklary ýylsaýyn täze many-mazmun bilen başlaýdyrlyýar. Ähli ugurlardaky, ilkin-

ji nobatda, ykdysady ulgamdaky netijeli dialogyň okgunly ösüşi munuň aýdyň subutnamasydyr. Ýurtlarymyz sebitde uzakmöhletleýin hyzmatdaş bolmak bilen, häzirk döwürde netijeli we özara bähbitli hyzmatdaşlygyň asyrlarboýy toplanan tejribesini yzygiderli başlaýdyrmagy maksat edinip, ony iki ýurduň we Merkezi Aziýanyň halklarynyň bähbidine amala aşyrylýan bilelikdäki täze taslamalar bilen pugtalandyrylýar.

Gahryman Arkadagymyzyň Eýran Yslam Respublikasyna şu gezekki sapary we onuň dowamynda geçirilen duşuşyklar netijeli döwletara gatnaşyklary çuňlaşdyrmaga itergi bermäge gönükdirilendir.

Hormatly Prezidentimiziň: «Biz atanelerimiziň we maşgalanyň mukaddesligini arşa göterýän halkdyrys!» diýen parasatly sözleri maşgala mukaddesliginiň bütin halkyň mertebesi bilen berk baglanyşyklydygyny tassyklaýar. Bize şular ýaly ajaýyp eserleri peşgüş berýän, ýaş nesillere görelde bolýan Milli Liderimiziň, peder pendine eýerýän, türkmen halkyny ýagty geljege alyp baryan Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun, il-ýurt bähbitli, umumadamzat ähmiýetli tutýan tutumly işleri hemişe rowaçlyklara beslensin!

Reýting bahalandyrylan mugallymlar kämil taýýarlanan hünärmenleriň esasydyr

Milli Liderimiziň gönüden-göni baştutanlygynda kanuny esaslaryň döredilmegi bilen döwletimiziň kärhanalaryna, edaralaryna, guramalaryna maliýe hasabatlylygynyň halkara standartlary girizilip, maliýe hasabatlylykly dünýä ülnüilerine laýyklykda alnyp barylýar. Ählitaraplaýyn kämilleşdirmek yzygiderli dowam etdirilýär. Has takygy, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň baştutanlygynda bazar ykdysady gatnaşyklarynyň çuňlaşmagy, gymmatly kagyzlar bazarynyň ösdürilmegi, daşary ýurt maýasynyň gatnaşmagynda döredilýän bilelikdäki kärhanalaryň sanynyň artdyrylmagy döwletiniň, ýuridik şahslaryň dolandyryjylarynyň, olary eslandyryjylarynyň, paýdarlarynyň ygtybarly we maliýe hasap maglumatlaryna bolan gyzklanmalaryny ýokarlandyryýar. Ykdysady ulgamlar bilen bilelikde ösüşi gazanmakda, halkyň durmuş, ýaşayş derejelerini has-da ýokarlandyrmakda beýleki ulgamlar bilen bir hatarda, maliýe-karz we bank ulgamlarynyň ähmiýeti barha artýar.

Häzirk zaman gurallary we standartlary iş tejribesine girizilýär, olardan giňden peýdalanylýar. Bu döwrebap özgertmeler ýurdumyzyň ilatyna ýokary hilli hyzmatlary hödürlemekde, innowasiýalary ornaş-

dyrmak, ulanmak, kämilleşdirmek bilen bagly hünärmenleri taýýarlamakda hem giňden ulanylýar.

Mälim bolsy ýaly, ylmyň gazananlaryny durmuşa ornaşdyrmak üçin kämil hünärmenleri taýýarlamak zerur. Bu talyplara tejribeli mugallymlaryň bilim bermeklerini talap edýär. Bu mesele boýunça döwletimiziň ykdysady pudaklarynda hem degişli işler alnyp barylýar. Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrliginde söwda pudagynyň netijeliligi boýunça işler alnyp barylýsa, Türkmenistanyň Bilim ministrligi tarapyndan okuw mekdeplerinde geçilýän sapaklaryň hilini ýokarlandyrmaga degişli çäreler geçirilýär. Muňa Türkmenistanyň bilim ministriniň 2024-nji ýylyň 30-njy iýulynda çykan

248 belgili buýrugy bilen «Türkmenistanyň orta hünär okuw mekdepleriniň reýting bahalandyrmasy hakynda» Düzgünnama, ony iş ýüzünde durmuşa geçirmek üçin berýän tabşyryklar hem şaýatlyk edýär.

Türkmenistanyň Kanunyna, Türkmenistanyň Prezidentiniň 2021-nji ýylyň 22-nji oktyabrnynda çykan 2487-nji Karary bilen tassyklanan «Döwlet orta hünär bilimi edaralary

hakynda Düzgünnama» laýyklykda işlenip düzülen Düzgünnama mugallymlaryň häzirk zamanyň ösen tehnologiýalaryna esaslanyp intellektual taýdan kämilleşmegini talap edýär. Orta hünär okuw mekdepleriniň reýting bahalandyrmasy orta hünär okuw mekdeplerinde bilim berlişiniň, usuly işleriň ýerine ýetirilýişiniň we beýleki işleriň alnyp barlyşynyň hilini häsiýetlendirýän mukdar görkezijilerini toplumdyr. Şu düzgünnama laýyklykda, orta hünär okuw mekdeplerini bahalandyrmagyň netijesinde emele gelen reýtingler ýurdumyzda orta hünär bilimi ulgamyny mundan beýläk-de ösdürmegiň esasy maglumat binýadydyr.

Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnaşyklar ministrliginiň Söwda kooperativ mekdebiniň mugallymlary ýurdumyzda bilim ulgamyny kämilleşdirmäge, halkymyzy intellektual taýdan başlaýdyrmaga gönükdirilen uzakmöhletleýin milli maksatnamalaryň üstünlikli ýerine ýetirilmeğine saldamlý goşant goşmak maksady bilen, kanunçylyga esaslanyp, talyplara döwrebap bilim bermek üçin öz kärlerini kämilleşdirmegiň üstünde işleýärler.

Talyplara dünýä ülnüilerine laýyklykda bilim bermekde döredip berýän mümkinçilikleri üçin Milli Liderimize hem-de hormatly Prezidentimize hoşallygymyzyň çägi ýok.

Önümçilik we söwda

www.br.com.tm

«DIÝAR GUŞY»: MÖHÜM PUDAKDA SAZLAŞYKLY IŞLER

Ýokary hilli we ekologiýa taýdan arassa azyk önümleriniň bolçulygy ilatyň abadan durmuşynyň üpjün edilmeginiň esasy şertleriniň biridir. Bu ugurda Türkmenistanyň

Senagatçylar we telekeçiler birleşmesiniň agzalary tarapyndan alnyp barylýan işler hem oňyn netijelerini berýär. Halkymyzda

riň netijesinde Diýarymyzyň çar ýanynda döwrebap guş toplumlarynyň ençemesi işe girizildi. Şolaryň biri hem Ahal welaýatynyň Kaka etrabynyň «Arkaç» daýhan birleşiginiň çäginde ýerleşýän «Diýar guşy» hojalyk jemgyýetine degişli guşçulyk toplumdur. Bu toplumyň kuwwaty guşçulyk toplumlarynda idetmek üçin niýetlenen broýler, ýagny etlik jüýjeleriň her ýylda 25 milliony çykarmaga mümkinçilik berýär.

Hojalyk jemgyýeti ýurdumyzyň beýleki guşçulyk toplumlarynyň sargydy esasynda bir günlük broýler jüýjelerini taýýarlar. Şol jüýjeler 40 günün içinde 2 kilogram agrama ýetip, soňuma taýýar bolýar. Toplumda et ugurly broýler towuklarynyň «Ross 308» tohumyna degişli jüýjeler çykarylýar. Munuň üçin enelik towuklaryň guzlan ýumurtgalary Belgiýa döwletiniň önümi bolan, innowasion tehnologiýa esasynda işleýän inkubirleme enjamynda ýerleşdirilýär. Öz ugrunda dünýäniň öňdebaryjy kompaniýasynyň enjamyň kömegi bilen çykarylan jüýjelere ýörite hünärmenler tarapyndan zyýansyzlandyryş işleri alnyp barylýar. Soňra ähli zerur şertler bilen üpjün edilen ýörite ulaglaryň kömegi arkaly jüýjeler müşderilere ýetirilýär.

2020-nji ýyldan bäri, broýler jüýjeleriniň önümçiligi bilen meşgullanýan «Diýar guşy» hojalyk jemgyýeti işleriniň gerimini zygiderli giňeldýär. Degişli haryt nyşany bilen ýokary hilli guş etiniň önümçiliginiň ýola goýulmagy hem muňa aýdyňlygy bilen şaýatlyk edýär. Döwrebap toplumyň önümçilik kuwwaty ýylda 2 müň tonnadan gowrak guş etini taýýarlamaga mümkinçilik berýär. «Diýar guşy» haryt nyşanly guş eti içerki bazarda alyjylara hödürlenilip, sarp edijileriň ýokary bahasyna mynasyp bolýar.

«Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynyň güzünde hojalyk jemgyýeti ýumurtga önümçiligini ýola goýmaga hem taýýarlanýar. Munuň üçin ýörite saýlanyp alnan «Nik çik braun» tohumyna degişli ene towuklaryň 36 müňden gowragyna talabalaýyk ideg edilýär. Şu ýylyň noýabr ayında olardan her günde 30 müňden gowrak ýokary hilli ýumurtga almak maksat edinilýär. Şeýle hem toplumda 2025-nji ýylyň fewralynda 450 müňden gowrak jüýje çykarmak meýilleşdirilýär.

Döwrebap guşçulyk toplumynda et we ýumurtga ugurly towuklary idetmäge niýetlenen ketekler biri-birinden birnäçe kilometr uzaklykda ýerleşýär. Olarda guşlary göwnejaý idetmek hem-de köpeltmek üçin ýokary hil ülnülerine doly kybap gelýän şertlerdir mümkinçilikler döredilendir. Keteklerde towuklary iýmlemek, olara suw bermek, arassaçlyk işleri awtomatlaşdyrylan görnüşde alnyp barylýar. Guşçulyk toplumynda idedilýän towuklara dürli kesellere garşy sanjym işleri zygiderli geçirilýär. Toplumda ornaşdyrylan sanly ulgama daýanýan tehnologiýalar howa şertlerine laýyklykda, ketekle-

riň içindäki gyzgynlygy gerekli derejede saklamaga mümkinçilik berýär.

«Diýar guşy» hojalyk jemgyýeti tarapyndan uzakmöhletleýin kärendesine alnan ýer böleginde gurlan döwrebap iým taýýarlayjy zawod guşçulyk toplumynda idedilýän towuklar üçin zerur bolan iým önümlerini doly üpjün etmäge mümkinçilik berýär. Zawodyň önümçilik kuwwaty peýdaly goşundylar bilen baýlaşdyrylan towuk iýminiň sagatda 5 tonnasyny taýýarlamaga niýetlenendir.

Häzirki wagtda döwrebap guşçulyk toplumynda hünärmenleriň we işçileriň 150-den gowragy zähmet çekýär. Olar üçin howpsuz we oňaýly zähmet şertleriniň üpjün edilmegine aýratyn ähmiýet berilýär. Kärhananyň agzybir işçileridir hünärmenleri döwletimiz tarapyndan ýurdumyzyň oba hojalyk toplumynyň guşçulyk pudagyny ösdürmäge döredilýän mümkinçiliklere jogap edip, yhlasyny gaýgyrman zähmet çekýärler.

Häzirki zaman tehnologiýalar bilen üpjün edilen guşçulyk toplumynda ýola goýlan işler halkymyzy ekologiýa taýdan arassa, ýokary hilli azyk önümleri bilen üpjün etmäge, bazarlarymyzda haryt bolçulygyny has-da ýokarlandyrmaga, goşmaça iş orunlaryny döretmäge ýardam edýär. Türkmen telekeçileri özlere halal zähmet çekip, Watanymyzyň gülläp ösüşine mynasyp goşant goşmaga döredilýän şert-mümkinçilikler üçin Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň hem-de Milli Liderimiziň adyna tüýs ýürekden alkys sözlerini aýdýarlar.

Çary ÇARYÝEW,

Türkmen döwlet medeniýet institutynyň talyby.

DIÝAR GUŞY
HOJALYK JEMGYÝETI

ýedi hazynanyň biri hasaplanýan guşçulyk obasenagat toplumynyň möhüm pudaklarynyň biridir. Ýurdumyzda bu pudagy ösdürmek ugrunda amala aşyrylan işle-

dan zyýansyzlandyryş işleri alnyp barylýar. Soňra ähli zerur şertler bilen üpjün edilen ýörite ulaglaryň kömegi arkaly jüýjeler müşderilere ýetirilýär.

Türkmenistan bilen Russiýanyň arasyndaky söwda dolanyşygy 73,5 göterim ýokarlandy

Taýýarlan: Ýagmyr PARAHADOW, TDBGI-niň talyby.

2024-nji ýylyň birinji ýarymynda Türkmenistan bilen Russiýa Federasiýasynyň arasyndaky söwda dolanyşygy görnetin ýokarlandy. Bu barada «Trend» habar berýär.

Çeşmäniň bellemegine görä, şu ýylyň ýanwar — iýun aýlarynda türkmen-rus söwda dolanyşygy geçen ýylyň degişli döwri bilen deňeşdirilende, 73,5 göterim ýokarlandy. Has takygy, hasabat döwründe iki ýurduň arasyndaky özara söwda 700 million amerikan dollaryndan gowrak boldy.

Çeşme: Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Ulag we kommunikasiýalar agentligi.

Türkmenistanyň we Malaýziýanyň daşary işler ministrleri söwda-ykdysady hyzmatdaşlygy maslahatlaşdylar

2024-nji ýylyň 9-njy sentýabrynda TDIM-de daşary işler ministri Raşid Meredow Malaýziýanyň daşary işler ministri Dato Seri Utama Hajy Mohamad bin Hajy Hasanyň ýolbaşçylygyndaky Malaýziýanyň wekiliýeti bilen duşuşyk geçirdi.

Duşuşygyň barşynda taraplar birek-birege hormat goýmak we özara bähbitleri nazara almak ýörelgelerine esaslanýan köpýyllyk hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny has-da işjeňleşdirmek meselelerini ara alyp maslahatlaşdylar. Halkara düzümleriniň, hususan-da, BMG-niň, YHG-nyň çäklerindäki özara gatnaşyklara we syýasy-diplomatik ugur boýunça amala aşyrylýan hyzmatdaşlyga hem galady.

Söhbetdeşler sebit we halkara gün tertibiniň birnäçe ugurlary boýunça garaýyşlarynyň ýakyndygyny nygtadylar. Şeýle-de ministrler söwda-ykdysady, ylym, medeniýet we syýahatçylyk ugurlaryndaky hyzmatdaşlygy ara alyp maslahatlaşdylar.

Çeşme: <https://mfa.gov.tm>

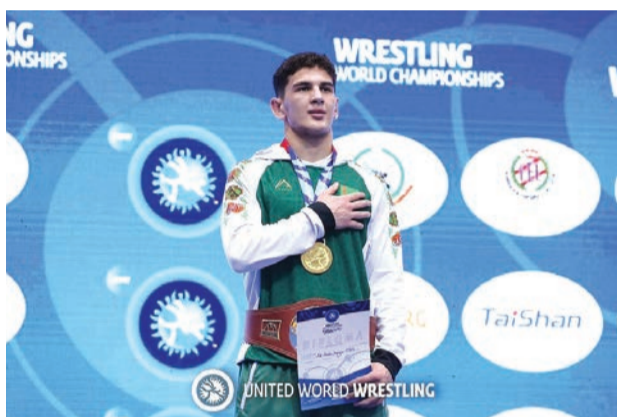
Taýýarlan: Saparguly KENANOW, TDBGI-niň mugallymy.

18 – 20-nji sentýabr aralygynda Türkiýäniň Sтамbul şäherinde «Argus Fertilizer Caspian, Black Sea and Eastern European Markets» atly halkara konferensiýa geçiriler. Hazar deňiz we Gara deňiz sebitlerinden dökünleriň eksportyna gönükdirilen foruma 45 ýurtdan we 200-den gowrak kompaniýa gatnaşar.

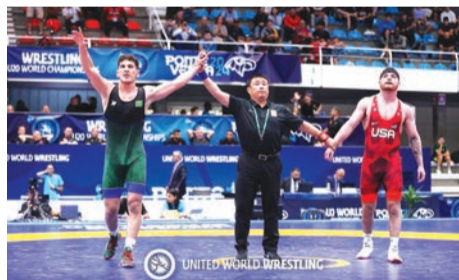
Biznes reklama

Türkmen pälwany Alp Arslanyň ýeňişleri barada...

Üýtgeşik at üýtgeşik ykbala çelgi bolýan bolarly. Çünki biziň bu günki söhbetdeşimiz beýik türkmen serkerdesi Alp Arslanyň adyny göterip, dünýä arenalarynda men-men diýen türgenlerden üstün çykan ýaş ýigdekçe. Eýýäm aňan bolsaňyz gerek, gürrüňiň kim hakdadygyny. Biz ýaňy-ýakynda 20 ýaş çenli türgenleriň arasynda sportuň erkin göreş görnüşini boýunça dünýä çempiony bolan Alp Arslan Begenjowa birnäçe sowl bilen ýüz tutup, onuň jogaplaryny okyjylar bilen paýlaşmagy müwessa bildik.

“Alp Arslan Begenjow dünýä çempionatynda geçiren 5 tutluşygynyň ahlisinde garşydaşlaryna utuk bermezden ýeňiş gazandy.

— Alp Arslan, ilki bilen, ýeňişiniz gutly bolsun. Söhbetdeşligimiziň başyny sizi çempionlyga ataran ýoluň ilkinji ädimleri baradaky gürründen başlaýaly?!
— Sag boluň! Baş üstüne. Ilkinji nobatda, sporta höwes bildirmegimde maşgalamyň uly ornunyň bardygyny belläsim gelýär. Sebäbi kakam öz wagtynda boks bilen meşgullanan, özümden uly agam hem, menden kiçi inim hem türgen. Garaz, maşgalam meniň sport bilen meşgullanmagyma itergi beren ilkinji mekdep diýsem ýalňyşmarmyn. Erkin göreş bilen 7 ýaşymdan bäri meşgullanyň gelýärin. Ilkinji tälimçim öz agam, ýagny kakamyň inisi Maksat Baýramow bolup, häzire çenli hem şonuň tälim bermeginde ýaryşlara taýýarlanýaryn. 7-nji synpdan soňra Türkmenistanyň Bedenterbiýe we sport baradaky döwlet komitetiniň Ýaş olimpiýaçylary taýýarlaýan mekdep-internatynda hem bilim aldym, hem sportuň bu görnüşiniň inçe tilsimlerini has içgin öwrendim. Häzirki wagtda Türkmen döwlet maliýe institutunda ýokary bilim alýaryn, şol bir wagtyň özünde-de Türkmenistanyň milli ýygynyň düzüminde türgenleşýärin.

— Şu ýerde näme üçin sportuň beýleki ugurdaş görnüşlerini däl-de, erkin göreşi saýlandygynyň barada hem durup geçäýseňiz!
— Muňa in esasy sebäp — agam Maksat Baýramow. Onuň özi erkin göreş bilen meşgullanýardy. Men hem çagalykdan şonuň ýanyna gatnap, bu sporta imrinipdirin. Ýokarda belleýişim ýaly, bu sportuň köp tilsimlerini maňa öwreden halypam hem şol boldy.
— Alp Arslan, siz häzirki wagtda erkin göreş boýunça Türkmenistanyň ýygynyň geljegine in uly umyt bildirilýän zehinleriniň biri hasaplanýarsyňyz. Şol bir wagtyň özünde-de, siz eýýäm erkin göreş boýunça halkara arenada in üstünlikli çykyş edýän

türkmen türgenleriniň hem biri. Şu wagta çenli gazanan halkara üstünlikleriňiz barada hem aýdaýsaňyz!
— 2022-nji we 2023-nji ýyllarda 17 ýaş çenli ýetginjekleriň arasynda Rumeniýada geçirilen «Constantin Alexandru & Ioan W.Popovici» atly halkara ýaryşyň altyn medalyna iki gezek mynasyp boldum. Mundan iki ýyl ozal, 65 kilograma çenli agram derejesinde ýetginjekleriň arasynda (U-17) Aziýanyň çempiony boldum. Geçen ýyl şol ýaryşda 71 kilograma çenli agram derejesinde üçünji orny eýeledim. 2023-nji ýylda A.Azizowyň ýagty ýadygärligine bagyşlanyp geçirilen erkin göreş boýunça aýyk halkara ýaryşynda altyn medala mynasyp boldum. Şu ýylyň mart aýynda Türkiýäniň Antalýa şäherinde 20 ýaş çenli türgenleriň arasynda geçirilen halkara ýaryşda, iýun aýynda Iordaniýanyň Amman şäherinde geçirilen 23 ýaş çenli ýaşlaryň arasyndaky Aziýanyň çempionatynda hem bürünç medallary eýeledim. Şeýle hem iýul aýynda Taýlandyň Si-Raça şäherinde 20 ýaş çenli türgenleriň arasynda geçirilen erkin göreş boýunça Aziýanyň çempionatından altyn medally dolandym. In soňky üstünligimi bolsa Ispaniýanyň Pontewedra şäherinde geçirilen dünýä çempionatynda (U-20) gazandym. Ona dünýä çempiony bolup, ýurdumyzyň ýaşyl tuguny belentde parlatmak bagty miýesser etdi.

— Hawa, Ispaniýadaky ýeňişiniz, halkykdatdan-da, türkmen sporty üçin taryhy ähmiýete eýe boldy. Bir tarapdan, siz erkin göreş boýunça 20 ýaş çenli ýaşlaryň arasynda dünýä çempiony bolan ilkinji türkmen pälwany hökmünde taryha girdiňiz, ikinji tarapdan bolsa, ýaryşda garşydaşlaryňyzyň hiç birine ýekeje utuk hem bermediňiz. Siziň pikiriňizçe, şeýle üstünligiň syry azda-kände adyňyz bilenem bagly bolup bilermi? Bu at durmuşda-da,

ýaryşlarda-da goşmaça jogapkärçilik duýgusyny oýarýan bolsa gerek...
— Dogry aýdýarsyňyz. Kakam maňa halkymyzyň şöhratly taryhyndaky in beýik serkerdeleriň biriniň adyny dakypdyr. Şonuň üçin hem durmuşyň her bir pursadında, ýaryşlardaky her bir tutluşykda özümi oňat tarapdan ýokary derejede görkezmek isleýärin. Başgaça aýtsam, adyňa mynasyp bolmak üçin özümi elmydama edep-terbiýeli alyp barmaga synanyşýaryn, hemişe yhlas bilen türgenleşýärin. Şeýle bolansoň gazanan üstünliklerimde adymyň hem uly täsiriniň bolandygyna ynanýaryn.

— Türkmen janköýerleri geljekde sizden ulularyň arasyndaky dünýä çempionatynyň we Olimpiýa oýunlarynyň altyn medallaryna garaşýarlar. Eýsem, siziň öz öňüňizde goýan maksatlaryňyz nähili?!
— Elbetde, meniň hem esasy maksadym ulularyň arasyndaky dünýä çempionatynda we Olimpiýa oýunlarynda hormat münberiniň in ýokarky basgançagyndan orun alyp, ýurdumyzyň ýaşyl tuguny belende galdyrmak, Türkmenistanyň senasyny ýaňlandyrmak. Men bu maksatlara ýetmeji bize türgenleşmek üçin ähli mümkinçilikleri döredip berýän türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň, galyberse-de, ata Watanymyň öňündäki ödelmeli perzentlik borjum hasaplaýaryn. Nesip bolsa, öz üstümde yhlasly işläp, geljekde has uly halkara üstünlikler bilen türkmen janköýerlerini begendirjekdigime ynanýaryn.

— Alp Arslan, beren gürrüňleriňiz üçin köp sag boluň! Size täze-täze sport üstünliklerini arzuw edýäris!
— Sag boluň.

Söhbetdeş bolan: Mätgurban MÄTGURBANOW, TDIM-iň Halkara gatnaşyklary institutunyň halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyby, «Biznes reklama».

«Arkadag» futbol topary Türkmenistanyň Ýokary ligasynyň 23-nji tapgyrynda «Aşgabat» bilen duşuşy. «Arkadag» toparynyň 3:0 hasabyndaky ýeňşi bilen tamamlanan oýnuň ähmiýetli tarapy onda Wladimir Baýramowyň şağirtleri şu möwsümdäki 100-nji goluny geçirdiler. Bu gol toparyň kapitany Arslanmyrat Amanowyň adyna ýazyldy.

Aşgabat wagty bilen dünýäden ABŞ-nyň Las-Wegas şäherindäki «T-Mobile Arena» sport toplumynda boks aqşamýy geçirildi. Aqşamýyň merkezi tutluşygunda meksikalý Saul Alwaz amerikalý Edgar Berlangany ýeňişe sezewar etdi.

Ykdysadyýet we ösüş

www.br.com.tm

«Szyansu — Merkezi Aziya» söwda merkezi açyldy

Hytaýyň Nankin şäherinde «Szyansu — Merkezi Aziya» söwda merkezi açyldy. Bu söwda merkezi Merkezi Aziya ýurtlarynyň kompaniýalary üçin köp ugurly platforma bolup hyzmat eder. Merkeziň açylyş dabarasyna gelen myhmanlar Gazagystanyň, Özbegistanyň, Täjigistanyň we Türkmenistanyň kompaniýalarynyň eksport önümlerini özünde jemleýän sergi pawilyony bilen tanyşdyryldy.

Ýeri gelende bellesek, täze söwda merkeziniň Hytaýyň Szyansu prowinsiyasynda açylmagy ýöne ýerden däldir. Bu sebit her ýyl umumy bahasy 266,8 milliard amerikan dollaryndan gowrak senagat we oba hojalyk önümlerini import edýär.

Taýýarlan: Tirkış JUMADURDYÝEW, TDBGI-niň mugallymy.

Her gün 7 müň 422 ulag satýar

«Changan Automobile» kompaniýasy şu ýylyň başynda uly meşhurlyk gazanyp ugrady. Has takygy, ol ýylyň başyndan bäri, 1,7 milliona golaý awtoulag satdy. Kompaniýanyň birinji ýarymylygynyň jemleri barada yglan eden hasabatynda onuň girdejisiniň geçen ýylyň deňişli döwri bilen deňeşdirilende, 17 göterim artp, 10,7 milliard amerikan dollaryna deň bolandygy nygtalýar.

Hasabata laýyklykda, «Changan Automobile» şu ýyl her gün ortaça 7 müň 422 sany ulag satypdyr. Şol bir wagtyň özünde şu ýyl kompaniýanyň öndürýän ulaglarynyň ortaça bahasy hem 575 amerikan dollary möçberinde gymmatlap, bu görkeziji 8 müň 150 amerikan dollaryna deň bolupdyr.

Taýýarlan: Yhlas BEGENJOW, TDBGI-niň talyby.

4,5 göterim ýokarlandy

Şu ýylyň ýanwar — awgust aýlarynda Türkiýäniň eksport eden oba hojalyk önümleriniň umumy bahasy 23 milliard 176 million amerikan dollaryna deň boldy. Bu görkeziji geçen ýylyň deňişli döwri bilen deňeşdirilende, 4,5 göterim ýokarydyr. «EastFruit» portalynyň habar bermegine görä, geçen aýda Türkiýe umumy bahasy 2 milliard 863 million amerikan dollaryna barabar oba hojalyk önümlerini daşarky bazarlara iberipdir. Bu bolsa geçen ýylyň awgust aýyndaky görkezijiden 2,2 göterim köpdür.

Ýeri gelen bellesek, soňky 12 aýyň dowamynda Türkiýäniň oba hojalyk eksportynyň umumy bahasy 36 milliard amerikan dollaryndan gowrak boldy.

Taýýarlan: Gunça HALLYÝEWA, TDBGI-niň talyby.

«Amazon» Beýik Britaniýanyň ykdysadyýetine 8 milliard funt sterling maýa goýar

Bu uly mukdardaky maýa goýum «Amazon Web Services» (AWS) serişdeleriniň bulut infrastrukturasyna we emeli aň pudagyna gönükdiriler.

Beýik Britaniýanyň maliýe ministri Reýçel Riwiñ aýtmagyna görä, agzalan mukdardaky maýa goýumyň özleşdirilmegi netijesinde ýurtda 14 müň sany täze iş orny döredär.

Hünärmenler «Amazon» kompaniýasy tarapyndan goýuljak maýa goýumyň 2024 — 2028-nji

ýyllar aralygynda Beýik Britaniýanyň jemi içerki önüminiň 14 milliard funt sterling möçberinde köpelmegine şert döretjekdigini belleýärler.

Taýýarlan: Ogultaç ANNAKURDOWA, Aşgabat şäheriniň daşary ýurt dillerini çuňlaşdyryp öwredýän 61-nji orta mekdebiniň matematika mugallymy.

iPhone 16

9 milliard

amerikan dollarlyk agajy we açaç önümlerini eksport etdi

Şu ýylyň ýanwar — iýun aýlarynda Hytaý agajy we açaçdan ýasalan önümleriniň 9 milliard amerikan dollarlygyny eksport edip, bu ugurda dünýäniň lideri boldy diýip, «myfin.by» portaly habar berýär.

Çeşmäniň ýazmagyna görä, sanawda ikinji orun şu ýylyň birinji ýarymynda 7,1 milliard amerikan dollarlyk agajy we açaçdan ýasalan önümleri eksport eden Kanada degişli. Hasabat döwründe üçünji ýerdäki ABŞ-nyň bu ugurdaky eksporty 5 milliard amerikan dollaryna deň bolupdyr. Şeýle-de ikinji başlikde Germaniýanyň (4,7 milliard amerikan dollary) hem-de Şwesiýanyň (2,1 milliard amerikan dollary) ady bar.

Taýýarlan: Jemal ÝUSUPOWA, Türkmen döwlet maliýe institutynyň talyby.

Rus-ermeni

söwda dolanyşygy 2 esse ýokarlanar

2024-nji ýylyň jemleri boýunça Russiýa Federasiýasy bilen Ermenistanyň arasyndaky özara söwda dolanyşygynyň 14 — 16 milliard amerikan dollary aralygynda bolmagyna garaşylýar. Munuň özi 2020-nji ýyldakydan 6, geçen ýyldakydan bolsa 2 esse töweregi köpdür.

2023-nji ýylda iki ýurduň arasyndaky söwda dolanyşygyň möçberi 55,8 göterim artp, 7,4 milliard amerikan dollaryna deň bolupdyr. 2024-nji ýylyň birinji ýarymynda bolsa bu görkeziji eýýäm 8,4 milliard amerikan dollaryna ýetdi. Şonuň üçin hem, bilermenler ýylyň jemi boýunça rus-ermeni söwda dolanyşygynyň 14 milliard amerikan dollaryndan az bolmajakdygyny çaklaýarlar.

Taýýarlan: Osman BALLYÝEW, TDBGI-niň talyby.

1 milliarda ýetdi

Kriştianu Ronaldu sosial sahypalaryndaky yzarlaýjylarynyň umumy sany 1 milliarda ýeten ilkinji şahsyýet hökmünde taryha girdi. Häzirki wagtda onuň «Instagram», «Facebook», «Twitter», «YouTube», şeýle-de «Weibo» we «Kuaishou» (Hytaý) sosial sahypalaryny yzarlaýan ulanyjylarynyň sany 1 milliarddan geçdi. Ýöne bu dünýäniň ilatynyň 1 milliarddan gowragy ony yzarlaýar diýilýäniň däldir. Çünki ulanyjylaryň aglabasy meşhur futbol ýyldyzynyň ähli sosial sahypalaryny yzarlaýarlar. Ronaldunyň 1 milliardlyk sepgide ýetmegine golaýda onuň «YouTube» sahypasynyň açylmagy hem uly itergi berdi. Bu sahpa ilkinji bir hepdede 50 milliondan gowrak yzarlaýjy toplady.

Ýeri gelende bellesek, bu ugurda ikinji orun 690 million yzarlaýjysy bolan aýdymçy Selena Gomez, üçünji ýer bolsa ýene bir futbol ýyldyzy Lionel Messä (623 million) degişli.

Taýýarlan: Ismail MÄMMEDOW, TDBGI-niň talyby.

420 million smartfon satdy

Redmi hytaý brendi şu wagta çenli «Redmi Note» seriýasyna degişli smartfonlaryň 420 milliondan gowragynyň satylandygyny mälim etdi. 13-nji sentýabrda özüniň on ýyllygyny bellän bu brend şu aýyň dowamynda täze önümi «Redmi Note 14» smartfonyny hem köpçüligе tanyşdyrmagy meýilleşdirýär. Täze smartfonyň «Redmi No-

te 14», «Redmi Note 14 Pro» we «Redmi Note 14 Pro+» görnüşleri müşderilere hödürleniler.

Maglumat üçin, «Redmi» Hytaýyň «Xiaomi» kompaniýasyna degişli brenddir. Bu brendiň ady bilen, esasan, smartfonlar, mobil gurluşlar we noutbuklar öndürilýär.

Taýýarlan: Şemşat JUMAÝEWA, Döwletmämmet Azady adyndaky TMDI-niň talyby.

«PepsiCo» Gazagystanda zawod gurmak üçin 160 million amerikan dollar maýa goýar

PepsiCo kompaniýasy Gazagystanda ýeralmadan çipsi öndürýän täze zawod gurmak üçin, 160 million amerikan dollary möçberinde maýa goýmagy meýilleşdirýär. Bu barada «Kazakh Invest» habar berýär.

«PepsiCo» kompaniýasy täze «iPhone 16» smartfonyny Hindistanda öndürmegi hem-de şol ýerden dünýä bazarlaryna ibermegi meýilleşdirýär. Bu barada Hindistanyň elektronika we aragatnaşyk tehnologiýalary ministri Aşwini Waýşnaw mälim etdi. Mundan ozal, «Apple» Hindistanda diňe ýerli bazar üçin niýetlenilen smartfony öndürýärdi.

Hünärmenleriň bellemeklerine görä, «Apple» kompani-

te 14», «Redmi Note 14 Pro» we «Redmi Note 14 Pro+» görnüşleri müşderilere hödürleniler.

Çeşmede bellenilişine görä, bu taslama sebitiň ykdysady ösüşine goşant goşar we ýerli oba hojalyk öndürijilerine goldaw berer.

Taýýarlan: Meýlis NURYÝEW, TDBGI-niň mugallymy.

Dünýä bazary üçin Hindistanda hem «iPhone 16» smartfony öndürilip başlanar

Apple kompaniýasy täze «iPhone 16» smartfonyny Hindistanda öndürmegi hem-de şol ýerden dünýä bazarlaryna ibermegi meýilleşdirýär. Bu barada Hindistanyň elektronika we aragatnaşyk tehnologiýalary ministri Aşwini Waýşnaw mälim etdi. Mundan ozal, «Apple» Hindistanda diňe ýerli bazar üçin niýetlenilen smartfony öndürýärdi.

Hünärmenleriň bellemeklerine görä, «Apple» kompani-

ýasynyň «iPhone» smartfonlarynyň önümçiligini diversifikasiya etmekden esasy maksady üýtgeýän geosyýasy ýagdaýlar we üpjünçilik zynjyryndaky näbellilik sebäpli bir ýurda garaşlylygyny azaltmak bolup durýar.

Şeýlelikde, indiden beýläk global bazara niýetlenilen «iPhone» smartfonlarynda diňe bir «Made in China» däl, eýsem, «Made in India» diýlip hem ýazylyp bilner.

Taýýarlan: Mähri ASTANAKULOWA, TDBGI-niň mugallymy.

«GENERAL MILLS»

ýogurt önümçiligini satdy

«General Mills» ABŞ-daky we Kanadadaky ýogurt önümçiligini Fransiýanyň «Lactalis» we «Sodiaal» kompaniýalaryna satdy. Söwdanyň jemi bahasy 2,1 milliard amerikan dollaryna deň boldy.

«General Mills» kompaniýasynyň ýaýradan metbugat beýanatynda görä, onuň ABŞ-daky ýogurt önümçiligini «Lactalis», Kanadadaky ýogurt önümçiligini bolsa «Sodiaal» satlydy.

Satuw ylaşygy «Yoplait», «Liberte», «Go-Gurt», «Oui» we «Mountain High» ýaly birnäçe ýogurt brendlerini, şeýle hem ABŞ-nyň Tennessi we Miçigan ştatlarynda we Kanadanyň Kwebek sebitinde ýerleşýän önümçilik desgalaryny öz içine alýar.

Ýeri gelende bellesek, tamamlanan maliýe ýylynda «General Millsiň» Demirgazyk Amerikadaky ýogurt söwdasyndan alan girdeji 1,5 milliard amerikan dollaryna deň bolupdyr.

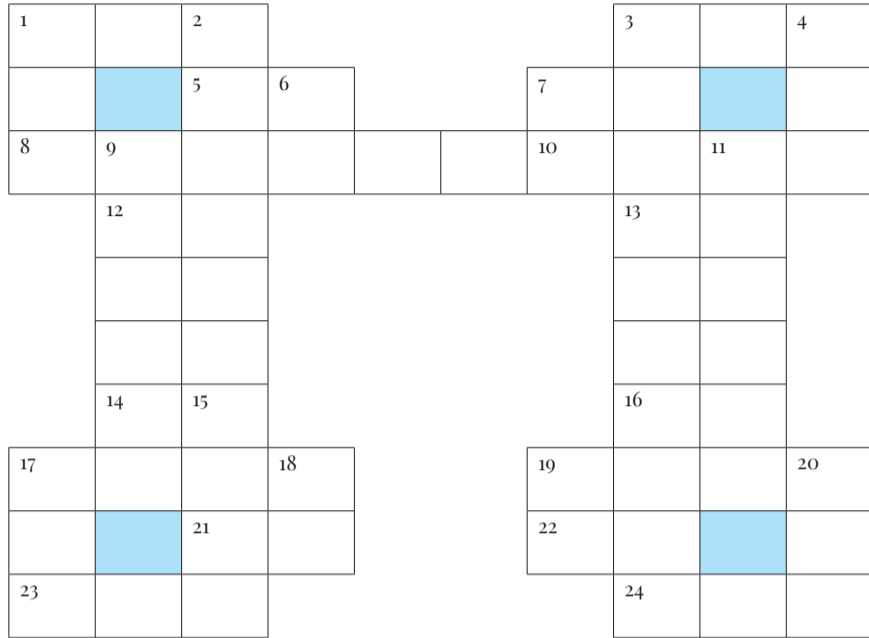
Taýýarlan: Näzik GURROWOWA, TDBGI-niň mugallymy.

Hytaýyň Nankin şäherindäki «Szyansu — Merkezi Aziya» söwda merkeziniň açylyş dabarasyna gelen myhmanlar Gazagystanyň, Özbegistanyň, Täjigistanyň we Türkmenistanyň kompaniýalarynyň eksport önümlerini özünde jemleýän sergi pawilyony bilen tanyşdyryldy.

KROSSWORD

Düzen: Nurmuhammet MUHAMMETNUROW, Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar we informatika institutynyň talyby.

DIKLIĞINE:

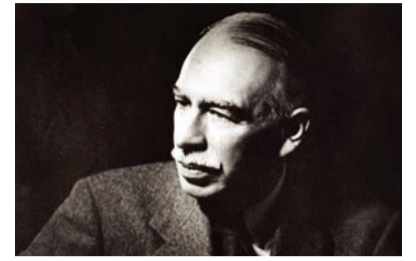
1. Afrika yklymynda bir döwlet.
2. Daşoguz welaýatynda bir etrap.
3. Eseriň gysgaça mazmunyny beýan edýän ýazgy.
4. Dört ýaşyndaky goýun.

6. «Magtymguly aýdar: sözlerim hakdyr, // Emma ... hak söze ten beren ýokdur» (Magtymguly).
7. Haýran galmagy, begenji aňladýan ümlük.
9. Bir işi ýerine ýetirmek üçin başarnyk, usullyk, tär.

Sowallar

KESELIGINE:

1. Dört sözüniň manysynda ulanylýan söz.
3. Haýbat, hemle.
5. Ak öýüň esbaby.
7. Bilen sözüniň gysgaldylyp ulanylýan görnüşi.
8. «... baýrynda, // Bady-sabany görsem» (Magtymguly).
12. Görkezme çalyşmasy.
13. Gyrgyzystanda bir şäher.
14. «Owal adamdan gaçma, gaçsaň asla... berme» (Mollanepes).
16. Şert işliginiň goşulmasy.
17. Üstünde oturmak üçin atyň üstüne goýulýan esbap.
19. Russiýada bir şäher.
21. Ýokluk görkezýän baglaýjy kömekçi.
22. Mah, kamar.
23. Boý, syrat, kamat.
24. «Gaýdyp geldim ylgap ýören ýoluña, // ... gözli, ak maralym, nirde sen?» (Ata Atajanow).
11. Ýüz, göz, el bilen edilýän üm.
17. Ygtyýar.
18. Saz notasy.
19. Söz ýasaýjy goşulma.
20. Kaka (köne söz).

Ykdysatçylaryň ideýalary pikir edişimizden has ähmiýetlidir. Hakykatda dünýäni şolar dolandyryar.
Jon Meýnard Keýns

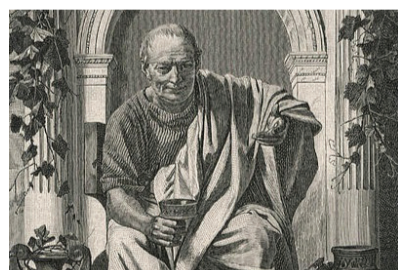
Işden çykyp, ýarygije öýe baranymdan soň, bir sagat töweregi ýa-ha kitap, ýa-da «The Economist» žurnalyny okaýan.
Bill Geýts

Buhgalter – bu kärhananyň derdini anyklap bilýän lukman.
Alekseý Iwanow

Bilim – bu biziň döwrümiziň puly, akyly bolsa Hudaýtarapny berlen gymmatly paýnama.
Robert Kiyosaki

Kümüş altyn arzan, altyn bolsa ahlak mertebesinden.
Kwint Gorasiý Flakk

Adamlar diňe pul üçin işlemeýär. Eger adamlary diňe pul bilen höweslendirmek isleýän bolsaňyz, olar barybir kanagatlanmaz.
Akio Morita

Gazetiň geçen sanyndaky krosswordyň jogaplary:

Keseligine: 1. Konstitusiýa. 9. Aýsenem. 10. Tahýa. 11. Eli. 13. Dendan. 16. Don. 17. Ýa. 18. Ýaşyl. 21. Gysy. 23. Hatyn. 25. Ses. 26. Torgaý. 28. Dana. 30. Maýda. 31. Padyman. 32. Parahatçylyk.

Dikligine: 2. Owsun. 3. Synma. 4. İşme. 5. Set. 6. Ýahana. 7. Kardiogramma. 8. Nalajedeýin. 12. Leýla. 14. Daýy. 15. Noş. 19. Yhsan. 20. Iner. 22. Saraý. 24. Tut. 27. Gumly. 29. Apat.

SÖZ SANDYGYNDAN

(Başlangyjy gazetiniň geçen sanlarynda).

LYBAS — egin-eşik, eginbaş, geýim.
MAGDAN — düzüminde metallar, metallara meňzeş minerallar bar bolan gazylp alnýan çig mal.
MAHABAT — öwgi, taryp.
Mahmal — ýüzi tüýjümeç, galyň, ýumşak, ýüpek ýa-da nah mata.
MAL — birine degişli bolan haryt, önüm.
MALDAÝY — erşi 4 gara, 20 gyzyl, 2 ak we 20 gyzyl edilip ýüwürdilýän, argaý sap gyzyl ýüpekden kakylp, tarada dokalýan çabytlyk mata.
MALIÝE — halk hojalyk dolanyşygynyň düzümi bölügi hökmünde pul serişdeleri.
MAŇYZ — hoz, pisse, badam, erik we ş.m. şaniginiň içindäki tagamly, iýilýän ýagjymak özen.
MARKA — poçta we beýleki käbir döwlet ýygymlarynyň töleg birliğini görkezýän, ýüzi suratly we bahasy görkezilen kiçikjör dörtburç kagyzyk.
MARŞAW — kümşe meňzeş demirsow ak reňkli garyndyly metal.

Söwda bilen baglanyşykly sözler

MASSA — hamyr görnüşli goýy jisim, bir zadýň goýy ýa-da ýarym suwuk garyndysy.
MAŞYN — 1. Peýdaly işi amala aşyran çylşyrymly mehanizm ýa-da mehanizmleriň jemi. 2. Awtoulag.
MAŞYNKA — hat ýazmak üçin ulanylýan mehaniki gural.
MATA — geým-gejim üçin dokalýan ýüň, ýüpek, nah önüm.
MATERIAL — bir zat ýasamak üçin ulanylýan zatlar, çig mal.
MAWUT — syk dokalan, ýüz tarapy tüýjümeç galyň ýüň ýa-da ýarym ýüň mata.
MAÝA — köpeltmek üçin goýulýan gor, tygşytlanan pul, emläk, baýlyk.
MAÝAPETIR — hamyrmaýa goşulan, emma doly aldyrylmadyk hamyrdan ýüzi dürtülip bişirilýän tamdyr çörek.
MAÝKA — köynegiň içinden geýilýän ýeňsiz içgi geýmim.

MAZUT — nebitden benzin, kerosin, gazolin gaýtadan işlenip alnandan soň galýan ýagjymak galyndy.
MAZY — hoşboý ysly, togalak, çala bildirýän çyzmykly, sary, kiçijek kyrkgünliğe meňzeş ys-galýan dessemmaýa.
MEBEL — stol, stul, şka, diwan ýaly içerde goýulýan oý goşlary.
MERJEN — açyk gyzyl ýa-da ak reňkli gymmatbaha daş.
MERJIMEK — kösüklük maşgalasyna degişli ösümlükleriň bir urugy.
MERMER — düzümi kalsitiň dänelerinden ybarat bolan kristal görnüşli dag jynsy (heýkel-tarashlyk we binagärçilik işlerinde ulanylýan gymmatly gaty daş).

(Dowamy gazetiniň indiki sanynda).

Çeşme: «Türkmen diliniň düşündirişli sözlügi», iki tomluk. Aşgabat: «Ylym», 2016 ý.

PENTLER

ABU ALY IBN SINANYŇ ÖZ PERZENDINE BEREN NESIHATLARYNDAN

Sözlän mahalyň elleriňi hereketlendirme. ***

Hemmäniň hormatyny sakla, hiç kimi kemsitme. ***

Biweç kişiler bilen syrdaş bolma. ***

Ölenleri ýagşylykda ýatla. ***

Alajy bolsa, biri bilen uruşma. ***

Biriniň güýç-gudratyny synlaýjy bolma. ***

Beýik adamlaryň ýagşylygyny ýagşylykda ýatla, güman ediji bolma. ***

Öz nanyňy başgalaryň saçağynda iýme. ***

Işde howlukmaçlyk etme. ***

Mal, baýlyk edinerin diýip, özüni howatyrly ýagdaýlara salma. ***

Her kim özüni tanamasa-da, sen ony tanajak bol. ***

Gaharyň gelende sözi saýlap geple. ***

Egniňdäki eşiğiň bilen burnuňy arassalama. ***

Gün dogança ýatma. ***

Adamlaryň ýanynda ýeke iýme. ***

Ýaşulularyň önünden ýöreme. ***

Bir kişi gürlände, sözüni bölme. ***

Başyňy aşak egip oturma. ***

Nähili ýagdaý bolanda-da, köçede ikibaka alajap ýörme. ***

Alajyny tapsaň, ýalaňaç ulaga münme. ***

Öýde myhman bar wagty hiç kime gaharlanma. ***

Çeşme: Soltanşa Atanyýazowyň «EDEPNAMA» kitaby. Aşgabat: «Ruh», 1992 ý.

Taýýarlan: Ogulgurban SADYKOWA, Türkmenistanyň Döwlet medeniýet merkeziniň Döwlet kitaphanasynyň bibliografiýa bölüminiň esasy kitaphanaçysy.

Ýamanlyga garşy çykmaýan adam onuň guluna öwrülýär.
Martin Lýuter King

Ýagşylygy eden däl-de, ýagşylyk edilen adam gürlemelidir.

Seneka

Üstünligiň taglymaty

www.br.com.tm

HIÇ HAÇAN ÝEKE DOLANDYRMAŇ, şeýle-de zamanabap liderligiň beýleki düzgünleri

Keyt Ferrassi,
«Hiç haçan ýeke naharlanmaň» bestselleriniň awtory.

Terjime eden:
Seýitmyrat Geldiýew.

Bilelikde liderligiň täze kesgitlemelerini döredýän, oňa düýbünden başgaça many berjän täze nesliň ähli ýaşdaky liderlerine bagyşlanýar.

(Başlangyjy gazetiniň geçen sanlarynda).

Birinji düzgün

Toparyňyza kimiň girýändigini anyklaň

Progressiw toparlar — ýokary netijeler

Sendi söwda bölüminiň işgärlerini maddy höweslendirmek boýunça meýilnamasy şowly bolup, uly üstünlik getirensoň, bankyň biznes ösüşi boýunça täze bir taslamanyň ugruna çykdy. Häzirki günde işgärleri dolandyrmak meselesine bütin dünýäde täze ýollar, täze usullar bilen çemeleşilýär. Sendi hem bu babatda indi tejribeli hünärmen diýsegem bolýar.

Sendi bilen Jeýn işdäki özara gatnaşyklary, garaýyşlaryny üýtgedýänçäler, biri-birine garşydaşdylar. Bularyň işleýän bölüminiň ikisinde-de ýolbaşçylaryň, döwrüň basyşy ýeterlik. Umuman, köp edara-kärhanalarda işgärler bölümine, söwda bölümine az çykdaý harç edilip, işgärlerden bolsa uly netijä garaşylýany hak. Şu döwürde banklaryň ýagdaýy, işi edil öňküler ýaly däl. Tehnologiya ägirtleriniň şu dördüsi, ýagny «Google», «Apple», «Amazon» ýa «Facebook» eýýäm bazara öz bank hyzmat-

laryny hödürlediler, geljekde hem öňki adaty banklaryň girdejilerini peseltjek ädimleri ätmäge taýýardyrlar.

Şeýle howplardan goranmak üçin bankyň ýolbaşçylary Sendi bilen Jeýnden işgärlere sarp edilýän çykdaýlary berk gözegçilikde saklamagy, söwda bölümine bolsa girdejileri artdyrmagy tabşyrdylar. Bank ýagdaýlaryň dowamly gowlaşyp, girdejileriň köpelmegine garaşyrdy. Ýöne dowamly ösüşiň ahyr bir gün petige direjekdigine siz hem gowy düşüňýänsiňiz-le. Sendi bilen Jeýn öz oturan ýerlerinde daş-töwerege göz aýlap, işgärlere maddy höweslendiriş meýilnamasyny düzmäge hiç hili güýç-gurbatlarynyň çatmajagyna gowy düşündiler. Meseläni çözmek üçin ilki biri-biri bilen gowy gatnaşykda bolmaga, bir maksada gulluk edýän umumy toparyň agzasy bolmaga-da borçlandylar.

Men olaryň birinji gürrüňdeşliginde Sendä sagbollaşmankalar Jeýne hoşallyk bildirmegi maslahat berdim. Sendi ör-gökden geldi. Ol uzak wagtlaý jemlenen nägileligi bilen, ysgynsyz jogap berdi:

«Bilýänmi näme, men bu wagt muny başarmaryn». «Onda iň bolmanda, şol duşuşykdan soňra hoşallyk sözüni ýazmaga synanyş. Eger Jeýne aýdasyň gelmese maňa okap beräý» diýdim. Olaryň gürrüňdeşliginden bir hepde soň Sendi Jeýne aýdasy gelýän sözlerini ýazyypdyr. Ine, şol hat:

Men Jeýne minnetdar. Ol biziň iş toparymyza taslamanyň esasy nuratlary bolan işgärleri çekmäge uly kömek etdi. Ýogsa ol işgärler bilen meniň hiç haçanam mäsüm bişişmezdi. Gürleşjek bolsa ugrunam tapjak däl ekenim. Sag bolsun.

Toplumlaýyn bonus programmalaryny taýýarlamakda men näçe ökde bolsa-mam, Jeýn söwda bölüminiň hünärmeni hökmünde öz tejribesinden meniň bilmeýän zatlarymy paýlaşdy.

Işiniň köpdüğine garamazdan, taslamanyň üstünde işlemäge-de wagt tapýandygy üçin men Jeýne juda minnetdar.

Birki günlükde bank işgärleri üçin taýýarlaýan bonus programmam barada gürrüň berenimde ol başdan-aýak uly höwes bilen diňledi.

Şeýle-de Jeýniň meniň bilen ynamdar hyzmatdaş bolup işleýändiginden örän hoşal. Onuň kömegi bilen işim ýeňilleşdi, ozal saklanyp duran taslamamyz ugrukdy.

Sendi soňky duşuşykda şu sözleriň hemmesini Jeýne okap beripdir. Soň has-da tараşlap, Jeýniň söwda boýunça gönüden-göni başlygyna ugradypdyr. Olaryň gatnaşygy şeýle bir gowulaşypdyr welin, daş-töweregindäkiler öz gözlerine ynanmandylar. Sendi Jeýni öz toparyna goşup, oňa ähli babatda ynammaga başlady, onuň goldaw-ýardamy bilen işledi.

Bu ertekä çalymdaş waka beýle bir ýeňiljek bolan waka-da däl. «Meniň toparyma kimler degişli?» diýip özüňize sowal bereniňizde, şu zeýilli müşgillikler sizdenem aýrylyp gider.

Köne düzgün: siziň toparyňyza ýaha size, ýa-da siziň başlygyňyza boýun egýän adamlar girýär.

Täze düzgün: siziň toparyňyz kompaniýanyň içindäki hem daşyndaky, ýagny işiňize nepi degäýjek adamlardan ybaratdyr.

Köne düzgün: iş-hünär gatnaşyklary ýuwaş-yuwaşdan, maksatlaýyn edilýän hereketsiz, öz akymyna ösýär.

Täze düzgün: iş gatnaşyklary siziň toparyňyza girýän adamlar bilen maksatlaýyn hem işeň ýagdaýda ösýändir. Bu hyzmatdaşlygyň hem netijeli biznesiň täzeçe ukyp-başarnygy talap edýän ýoly. Şu günki günde hemme hereketi örän tiz ýerine ýetirmek wajypdyr.

Indiki sanymyzda:

Ikinji düzgün

Hemme zadyň diňe özüňe baglydygyna ynan

Ähli kişiniň oňlaýan zady zähmetsöýerlik hem yhlaslylykdyr, şeýle adamyň garny dok, ýüzi nurly bolýar.

Menandr

Pähimli adam öz ömrüniň gujur-gaýraty möwç urýan kämillik çagynda bäsdeşlikden ägä bolmalydyr.

Konfusiy

Biznes reklama

12

ÜSTÜNLIGIŇ TAGLYMATY

TERJIME TEKJESINDEN

DURMUŞ WE TEJRIBE

Mani ýa-da pul harplygy

(Başlangyjy gazetini geçen sanlarynda).

Terjime eden: Orazmyrat MYRADOW.

BODO ŞEFER

Oýun ýaly usul arkaly

ÜSTÜNLIGE we üpjünlige tarap

İşe girişdik, üns bilen sanap çykyp, hemmesini ýazdyk. Ýazgymyz taýýar bolansoň, bitiren işimize buýsanyp, ony okap çykdyk: müňlük puldan ýüz müň marka, ýigrimi baş sany guýma altyn, yetmiş sekiz sany tylla teňňe, bir ýüz altмыш üç sany resminama kagyzy, hatlar hemde hasap kagyzlary salnan papka, on altý sany gymmatbaha daş salnan kindiwanja halta, altyn zynjyr we ýedi sany tylla ýüzük.

Marsel göwnühoş halda sanawy kisesine saldy-da, şunça baýlygyň bolsa-ha, kem bolmajaklygyny aýtdy. Menem onuň diýenini tassykladym. Trumpf hanym, hakykatdanam, baý adamdy. Dogry, ol muny bizden gizlejegem bolup duranokdy, ýöne öz gözünü bilen görmek başgaça bolýan eken.

– Ol munça baýlygy näme üçin ýerzeminde saklaýarka? – diýip, geň galyp sowal berdim.

– Gurply adamlaryň ählisi hem şeýle edýär – diýip, Marsel maňa pent berýän äheňde aýtdy. – Hakykatda, Trumpf hanymyň haýsydyr bir bankda saklanýan has köp pulunyň bardygyna gözüm ýetip dur. Bu bolsa, garaz, kyn günde geregi çykar diýip ýygşyryp goýanjasy bolmaly.

– Kyn günde gerek bolar diýerden köpräk ýaly-la – diýip, men onuň aýdanyna şühelenýänligimi bildirdim.

– Her niçigem bolsa, bu öz baýlygyňdan lezzet almak üçin ýeterlik-dä. Multfilmdäki Skruj daýyny ýadyňa sal. Puluň üstünde agynap, suwa düşünmek onuň gowy görýän güýmenjesi ahyry. Pul ellänimden soň ejemiň elmydama elimi ýuwmagajy mejbur edýäni ýadyma düşdi.

– Baýlar puly hapa zat hasaplamayan bolmaly-da – diýip, içki pikirimi daşyma çykardym.

– Meniň pikirimçe, mahal-mahal sandygyňyň içindeki zatlary synlap, Trumpf hanym ymgyr lezzet alýan bolmaly – diýip, Marsel aýdanymy tassyklady. – Özüm-ä şeýle etmekden maza tapardym.

Gartaşan aýalyň ýerzeminde düşüp, sandygy açyp, özüniň altynlaryndan hem pullaryndan lezzet alşyny göz önümde getirip, kikirdäp güldüm. Tylla teňňeleriňi we tokga altynlaryňy arassalamak hem ýakymly bolsa gerek diýip oýlandym.

Birdenkä Mani bilen Bianka üyrüp başlady. Marsel gapynyň agzyna baryp, gygyrdy:

– Monika, özüňmi? Gel bäräk, ogrularyň näme agtarandygyny indi bilýäs.

Mani bilen Bianka indi gazaply hyňranysýardylar. Marsel nämäň-nämedigine düşünmän, sägindi:

– Näme bolýarka? Itler Monika hyňranmazlar ahbetin.

Şonda bizi gorky basmarlady. Ýerzeminde erkek kişileriň sesi eşidildi. Mani tüýlerini hüžzerdip üşerildi.

– Ýuwaş, Mani – diýip pyşyrdadym.

It welin köşeşerli däl, hyňranýardy. Sesler barha ýakynandan eşidilip ugrady. Bizni gidere ýerimiz ýokdy. Bahym biz gapyda elde göterilýän çyraný ýagtsyny gördük, soňra bolsa ýagty göni ýüzümize düşdi. Men çirkin gygyrdym.

10. KÖNE ÝERZEMINDE

– Kim bar bärde? – ýognas ses ýaňlandy.

– Kim bolanda, size näme... – Marsel gygyryp jogap gaýtardy.

Çyraný ýagtsy gözümüzi gamaşdyransoň, hiç zat saýgaryp bilemizokdyk. Soňra ýaňky sese görä inçeräk, emma gödeňsi bir owaz eşidildi:

– Tapan zadýň boldumy? Bolaýypdyr, bu epesli wagtymyzy tygşytlar.

Ýagty şöhle sandyga gönükdü, şonda erkek kişi haýran galyp gygyrdy:

– Brend, görsene muny! Gyžjagaz dogry aýdypdyr. Bu ýerde ummasyz hazyna bar eken.

– Çekiň elinizi! Bu siziňki däl! – diýip, men gaharly azgyryldym.

– Siz bir zatlary-ha bulaşdyryňyzy öýdýän, kiçjek hanym. Biz özüňiziňkiler – diýip, erkek kişi güldi. Çyraný ýagtsy gelenleriň birine tutuldy, şonda biz polisiýa işgärini gördük.

Ilki özüni dürsemäge ýetişen Marsel boldy. Men ýylgyrdym, näderejede gaharymyň gelenigine indi düşünip galypdym. Uludan dem alyp, aşak oturdym.

– Joraňyz öz kakasyna jaň edipdir, o-da bizi çagyrdy – diýip, polisiýa işgäri düşündirdi.

Indi hemme zat aýdyň boldy.

– Hany, Monika nirede? – diýip Marsel sorady.

– Ol ýokarda kakasy bilen dur – polisiýa işgäri basgançaga golaý bardy-da, ýokaryk gygyrdy:

– Hemme zat gowulyk! Çagalar bärde, olaryň ýagdaýy oňat.

Biz ýokaryk çykdyk. Otagda on töweregi polisiýa işgäri bar eken. Monika-da kakasyna gysmylyjrap duran eken. Ol bize köp garaşandygyny, soň bizi çagyrandygyny aýtdy. Bizden jogap

bolmansoň, başymyza bir iş düşendir öýdüp, kakasyna jaň eden eken.

Onuň kakasy bize alarylyp bakdy:

– Beýle-de bir ýeňilkelelik bolar oguşya! Bada-bat polisiýany çagyrmaly ahyry.

Berere jogabymyz ýokdy. Monika seretdim, oňa nebsim agyrdy. Ol görgülilik gaty gorkan bolardy. Biz hazynany sanap çykjak bolup, wagtyň nähili geçegini duýmanam galypdyrys.

Gapyny bejerýän ussa çagyryldy. Polisiýa işgärleri seresaplylyk bilen sandygy çykardylar. Bizem kän sowala jogap bermeli bolduk. Balsa-da, polisiýa işgärleri özlerni örän sypaýyçylykly alyp bardylar, öýe baranymyzda ogrulary gorkuzanlygymyzy aýdyp, bizi öwdülerem. Marsel ikimiz göwnühoş halda biri-birimize seredişdik.

Soň polisiýa ulagynda bizi öýümize äkitdiler. Öýe ýetenimizde, ejem eýýäm biynjalyk bolup, äpişgäniň önünde oturan eken. Ulagdan düşenimizde, gör, ol nämeleriň pikirini edendir...

Ýöne polisiýa işgärleri derrew oňa hemme zady düşündirdiler. Soňra olar Marsel bilen Napoleony äkitdiler. Ejem şobada öz uýasyna — Marseliň ejesine hem-de Hanenkamlara jaň edip, öýleriniň önünde polisiýa ulagyny görüp, howsala düşmezliklerini sargady.

Men bolan wakany kakam bilen ejeme uzak wagtlap, jikme-jik gürrüň berdim. Çünki ukym hem tutanokdy. Mähetdel etmän polisiýa çagyrmaly ekenligimiz baradaky ýaňzytmany ýene-de bir gezek eşitmeli boldum.

(Dowamy gazetini indiki sanynda).

Meniň maksadym hakykat, kömekçim ýagşy işler, adamkärçilik daýanjym, sungat göwnümiň aramydyr.

Konfusiy

Gahar-gazabyňy mylaýymlyk bilen, ýamanlygy ýagşylyk bilen, husytlgy jomartlyk bilen, ýalançylygy dogruçylyk bilen ýeňmegi başar.

Hindi pähimi

Горизонт

МЕЖДУНАРОДНЫЕ НОВОСТИ

Аналитик ЦЦИ ждет роста мировых цен на пшеницу в 2025 году

На мировом рынке цены на пшеницу в 2025 году будут выше, чем в этом году, на фоне снижения ее предложения, прогнозирует старший аналитик Центра ценовых индексов (ЦЦИ) Екатерина Захарова. Она заявила об этом на мероприятии «Пятница с Центром ценовых индексов».

По ее словам, предложение сократится не только из-за снижения урожая в России. «Евросоюз тоже снижает производство, а он тоже крупный экспортер» - сказала она.

В то же время Захарова не исключила появления и других факторов, которые влияют на ценовую ситуацию на рынке. «Могут быть какие-то «черные лебеди». И многое будет зависеть от способности импортеров выдерживать повышение цен. Пока снижение предложения - это фактор роста цен на рынке пшеницы» - сказала она.

Как сообщила Захарова, в настоящее время цена держится на низком уровне - \$214-215 за тонну (пшеница протина 12,5%, FOB Новороссийск). По итогам 2023 года цена составила \$258 за тонну, что на \$96 ниже, чем годом ранее. Главная причина - большое предложение на рынке, отметила она.

«В марте экспортная цена на пшеницу упала до минимума с 2020 года - \$204 за тонну. Майские заморозки подняли ее, но в июне Турция ввела запрет на импорт пшеницы, цены опять просели» - сказала эксперт. - Надеемся, что импорт будет разрешен (запрет действует с 21 июня по 15 октября - ИФ), и это будет хо-

рошим сигналом и для российских экспортеров пшеницы, и для турецких мукомолов».

Захарова сообщила, что по итогам 2023/24 сельхозсезона (июль-июнь) Турция уступила первенство Египту по закупкам российской пшеницы. Причем, отметила она, Египет достаточно большие объемы закупает в рамках тендеров GASC (госагенство по закупкам продовольствия). «По итогам прошлого сезона около 6 млн тонн российской пшеницы было закуплено только по итогам тендеров либо в рамках прямых договоров с GASC» - сказала она.

По мнению эксперта, перспективными для российской пшеницы также являются рынки стран Ближнего Востока и Северной Африки, Южной и Юго-Восточной Азии. Среди последних она назвала Бангладеш, куда поставки в прошлом сезоне выросли в 2,5 раза, и Индонезию - в 10 раз. «Индонезия интересна и перспективна как рынок, поскольку там растет численность населения и меняются пищевые привычки - от преимущественного потребления риса наблюдается переход на продукты из пшеничной муки» - отметила она.

Центр ценовых индексов - российское ценовое агентство. ЦЦИ публикует котировки на товары российского экспорта, внутреннего рынка и логистику в нефти, газе, угле, химии, агротоварах.

На основе интернет-данных подготовила:
Тазегул БАЙРАМДУРДЫЕВА,
студентка Туркменского государственного архитектурно-строительного института.

Индия продлила беспошлинный импорт гороха до конца 2024 года

Правительство Индии продлило беспошлинный импорт желтого гороха до 31 декабря 2024 года, сообщает центр «Агроэкспорт» со ссылкой на уведомление Министерства торговли и промышленности страны.

Это решение распространяется на все импортные поставки желтого гороха, для которых коносамент выдан не позднее 31 декабря 2024 года. «Продление беспошлинного периода направлено на обеспечение стабильных поставок желтого гороха на индийский рынок и поддержание баланса между интересами потребителей и местных производителей» - цитирует «Агроэкспорт».

Индия разрешила беспошлинный ввоз желтого гороха в декабре 2023 года до марта 2024 года. Это решение было нацелено на снижение цен на бобовые. Затем срок импорта гороха без уплаты пошлины был продлен до 31 октября 2024 года.

По данным индийской таможи, которые приводил «Агроэкспорт», Россия в первом полу-

годии 2024 года вышла на второе место среди поставщиков гороха в Индию, объем поставок составил 727 тысяч тонн на \$352 млн. Всего за этот период Индия импортировала 2 млн тонн гороха на \$979 млн. Лидером по поставкам является Канада - 878,6 тысячи тонн. Топ-3 замыкает Турция - 228,5 тысячи тонн.

Россия в 2023 году собрала 4,7 млн тонн гороха против 3,6 млн тонн в 2022 году.

На основе интернет-данных подготовила: **Селби МАММЕТГЕЛДИЕВА,**
студентка Туркменского государственного архитектурно-строительного института.

Финансовый гороскоп на неделю

с 16 сентября по 22 сентября 2024 года

Овен
21.03 –
19.04

У Овнов продолжается время, когда деньги сами могут идти к ним в руки, но скоро финансовые поступления могут резко смениться убытками, так что важно использовать каждый шанс на максимум. Чтобы минимизиро-

вать проблемы, лучше никому пока не рассказывать о своих планах и достижениях. Счастье любит тишину, поэтому те Овны, которые не ждут одобрения и похвалы, смогут показать лучшие результаты и стать богаче.

Телец
20.04 –
20.05

Э то очень удачная неделя для того, чтобы полностью уйти в работу и забыть обо всем остальном. Настроение Тельцов пока стабильно, но это не навсегда. Это значит, что пришло время взять себя в руки и начать

действовать. Хорошее настроение станет основой для повышенной работоспособности и продуктивности. С оптимистичными мыслями будет гораздо проще решать проблемы, сохранять финансовую удачу.

Близнецы
21.05 –
21.06

Б близнецам, скорее всего, придется некоторое время провести в недружественной атмосфере, однако Меркурий и Венера поспособствуют тому, чтобы это пережить. Общение с неприятными людьми, пребывание в

неприятных местах — всё это может быть необходимо для повышения зарплаты. Можно отправиться в командировку, но нужно делать это со спокойствием и размеренностью. Не стоит куда спешить.

Рак
22.06 –
22.07

П простой принцип отсутствия спешки поможет Ракам сохранить финансы и даже приумножить их, занимаясь привычными делами и рутинной работой. Ракам, которые постоянно контактируют с клиентами

или работают в команде, звезды сулят большие прибыли. На этой неделе можно работать и в одиночку. Это время фрилансеров тоже. Необходимо заранее составлять для себя расписание и бороться с ленью и прокрастинацией.

Лев
23.07 –
22.08

Л ввам сейчас нужен глоток свежего воздуха — какое-то новое дело, увлечение или хобби. Скука и рутинность могут уничтожить финансовую удачу. Эта неделя идеально подходит для обучения чему-то новому, для взятия на

вооружение чужого опыта. Большие доходы Львам может принести совместная работа. Также успехи в этой сфере ждут тех, кто занимает высокие должности. Всем, кто хочет и стать богаче и успешнее, стоит начать с себя.

Дева
23.08 –
22.09

Д евам, вероятно, нужно пересмотреть отношение к деньгам и к жизни в целом. Это касается тех, кого всё не устраивает. В целом в финансовой сфере у Дев будет один хороший помощник — их интуиция. Шестое

чувство сейчас будет работать в полную силу. С ним финансовые вопросы решать станет проще. Чтобы деньги и финансовая удача не уходили, астрологи советуют никому не раскрывать свои карты. Планы лучше держать в секрете.

Весы
23.09 –
22.10

У Весов наступает тот самый момент, когда каждый новый день будет отличаться от предыдущего. Ждать предсказуемости не стоит, особенно 18 числа в день затмения.

В этот день, но в любой другой Весы с легкостью смогут добиться ошеломительного финансового успеха. Возможно, придется потратиться на то, что не входило в планы.

Скорпион
23.10 –
21.11

С корпионам на этой неделе придется много общаться на тему денег. Очень повезет тем, чья деятельность связана напрямую с переговорами, контактом с клиентами. Эксперты сайта dailyhoro.ru настоятельно реко-

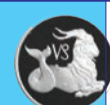
мендуют с 16 по 22 сентября давить на газ до упора. Скорпионам нужно также находить время для отдыха и помнить о том, что всех денег не заработать. Лучше побережет здоровье, вложив часть денег в развлечения.

Стрелец
22.11 –
21.12

С трельцам эксперты советуют помнить о законе равноценного обмена — «если тебе что-то дали, отдай равнозначное количество чего-то иного». Именно он станет самым важным и актуальным в эти семь дней. Это благопри-

ятное время для деловых встреч, смены работы, поиска новых источников дохода. Сейчас нельзя тратить время попусту. Альтруизм до добра не доведет. Люди могут начать пользоваться добротой великодушных и безотказных Стрельцов.

Козерог
22.12 –
19.01

К озерогам можно тратить средства на изменение образа, на покупку одежды. На этой неделе будет много тех, кому лучше не переходить дорогу. Такие люди могут вставить палку в колеса. Наиболее

удачными в плане финансов и работы будут самостоятельные Козероги. Такие люди смогут справиться с натиском проблем и не нажить себе врагов. Работа и деньги сейчас превыше всего.

Водолей
20.01 –
18.02

В одолеям неделя с 16 по 22 число принесет много удачи с деньгами. Сейчас даже любой негативный опыт будет трансформироваться в великую мудрость. Астрологи считают, что на этой неделе Водолеев могут

настичь незапланированные траты. Возможно, придется покупать то, что не входило в планы. В целом период идеально подходит для важных и неотложных покупок. Водолеи смогут правильно потратить средства.

Рыбы
19.02 –
20.03

Д еньги очень любят Рыб, так что на этой неделе люди данного Знака могут существенно повысить доходы. У кого-то это будет происходить из-за повышенной мотивации, а кто-то станет богаче из-за связей, банальной

удачи. Поборов страх и уныние, Рыбы смогут вернуться на тропу финансовых побед. Им поможет в этом их хваленый оптимизм и нерушимая вера в себя. Сейчас у них очень сильна память, поэтому можно заняться обучением.

Мировые новости

Объем нового банковского кредитования в КНР в августе вырос почти в четыре раза

Объем нового банковского кредитования в национальной валюте в КНР в августе увеличился до 900 млрд юаней (\$126,8 млрд) по сравнению с 260 млрд юаней в предыдущем месяце, говорится в отчете Народного банка Китая.

Июльский показатель был минимальным с октября 2009 года. Аналитики в среднем прогнозировали рост в прошлом месяце до 1,02 трлн юаней, по данным Trading Economics.

Объем нового банковского кредитования в январе-августе составил 13,42 трлн юаней.

Совокупный объем нового финансирования (включая банковские кредиты, забалансовые кредиты, а также размещение акций и облигаций) в августе подскочил до 3,03 трлн юаней по сравнению с 770 млрд юаней месяцем ранее. За восемь месяцев показатель составил 21,9 трлн юаней, что на

3,32 трлн юаней меньше, чем в январе-августе 2023 года.

Денежная масса M2 (наличные деньги и все вклады) в августе повысилась на 6,3% в годовом выражении, как и месяцем ранее.

Общий объем непогашенных банковских кредитов в китайской нацвалюте на конец августа был на 8,5% больше показателя годом ранее.

На основе интернет-данных подготовил: **Эзизгелди САПАРНАЗАРОВ**, студент Туркменского государственного архитектурно-строительного института.

В Британии назвали преимущество китайских авто перед западными брендами

Дешевые электрические автомобили из Китая могут занять основную нишу на западном рынке. Как отмечает издание, в соответствии с британскими законами не менее 22 про-

центом автомобилей, продаваемых в стране, должны быть электрическими, к 2030 году эта доля составит 80 процентов. Предполагается, что китайские автомобили помогут в этом.

По мнению экспертов, западные бренды не смогут предложить покупателям более выгодные условия — для разработки собственных батарей потребуются огромные средства. При этом потребители в конечном итоге предпочтут лучшее соотношение цены и качества, а не станут держаться за проверенные бренды.

На основе интернет-данных подготовил: **Ахмет АННАГУРБАНОВ**, студент ТГАСИ.

Ford решил возобновить производство на закрытом индийском заводе

Ford Motor Co. планирует возобновить производство автомобилей на заводе в индийском Ченнаи, остановленном три года назад. Компания намерена переориентировать это предприятие на выпуск автомобилей для экспорта, написала президент Ford International Markets Group Кей Харт в соцсети LinkedIn.

Компания направила соответствующее уведомление региональным властям, сообщила Харт. «Это решение подчеркивает нашу приверженность Индии, мы планируем воспользоваться накопленным здесь производственным опытом для обслуживания новых зарубежных рынков» - отметила Харт.

Ford сообщит больше деталей относительно индийского предприятия позднее.

Автопроизводитель закрыл индийские заводы в 2021 году.

Акции Ford прибавляют в цене 0,4% в ходе предварительных торгов в пятницу. С начала текущего года их стоимость снизилась на 12,9%.

На основе интернет-данных подготовила: **Дженнет НАЗАРОВА**, студентка Туркменского государственного архитектурно-строительного института.

Компания Adobe объявила о разработке новой функции

Компания Adobe объявила о разработке новой функции, позволяющей создавать видео с помощью искусственного интеллекта. Нейросеть Firefly, интегрированная в программное обеспечение Adobe, способна генерировать короткие видеоролики длительностью не более пяти секунд на основе текстового описания, сообщает ТАСС со ссылкой на опубликованный компанией пресс-релиз.

Пользователи Firefly также могут трансформировать статичные изображения в видео, изменяя угол обзора, движение или масштаб кадра.

Важно отметить, что нейросеть Firefly обучена на лицензированном контенте, что делает сгенерированные видео пригодными

для коммерческого использования. Бета-версия функции станет доступна в конце 2024 года.

На основе интернет-данных подготовил: **Эзиз ХЫДЫРОВ**, студент ТГАСИ.

Toyota Prius установила новый рекорд, проехав без дозаправки 1700 км

на 100 км, что значительно ниже заявленного производителем уровня в 4,13 литра на 100 км.

Общее расстояние маршрута от Лос-Анджелеса до Нью-Йорка составило почти 5200 км. Автомобиль продемонстрировал высокую экономичность несмотря на сложные условия, включая высоту до 2100 метров над уровнем моря и температуру воздуха до 40 градусов Цельсия. В некоторые моменты поездки расход топлива опускался даже ниже среднего значения.

Кроме того, Toyota Prius превзошел заявленный производителем показатель пробега на одной заправке. Вместо ожидаемых 1036 километров гибрид преодолел почти 1700 км без дозаправки, что также стало новым достижением для модели.

Оба результата зафиксированы в Книге рекордов Гиннеса.

На основе интернет-данных подготовила: **Ақджагуль ГЕЛДИБАЕВА**, преподаватель Института телекоммуникаций и информатики Туркменистана.

«Яндекс Маркет» запустил оптовую доставку товаров из Китая

«Яндекс Маркет» запустил оптовую доставку в Россию товаров из Китая, рассказал руководитель международных B2B-проектов платформы Александр Пьянов в ходе фестиваля «Е-сop Сфера». По его словам, сервис сейчас работает в тестовом режиме, но в каталоге уже представлено порядка 20 млн позиций товаров примерно от 40 тыс. китайских поставщиков.

На «Яндекс Маркете» на площадке «Маркет для бизнеса» появился новый раздел, где представлены товары китайских поставщиков.

На основе интернет-данных подготовила: **Язбиби ГАРТАЕВА**, студентка ТГАСИ.

Норвегия установила рекорд по продажам электромобилей

В августе 2024 года Норвегия обновила рекорд по продажам электромобилей: их доля достигла 94,3% от всех новых зарегистрированных автомобилей, сообщает Tech Xplore.

По данным Дорожной федерации Норвегии (OFB), из 11 114 новых машин, зарегистрированных в стране в последний месяц, 10 480 были полностью электрическими, еще 410 — гибридными. Продажи бензиновых и дизельных автомобилей составили всего 224 единицы.

За первые восемь месяцев 2024 года доля электромобилей в Норвегии составила 86,8%, в то время как на машины с двигателями внутреннего сгорания (ДВС) пришлось лишь 3,4% от всех новых продаж. Наибольшей популярностью пользуется модель Tesla Model Y, чьи продажи в августе превысили 2100 экземпляров.

На основе интернет-данных подготовил: **Нурмухаммет БАТЫРОВ**, студент ТГАСИ.

Mahabat

www.br.com.tm

«Parahat» medeni-dynç alyş merkezi

«Parahat» medeni-dynç alyş merkezi 600 orunlyk restoranynda bagt toýlaryny, ýaş toýlary, sadaka we beýleki dabaralary geçirmek üçin ýokary hilli hem-de amatly hyzmatlaryny hödürleýär! Bu ýerde internet kafesiniň bardygyny hem ýatladýarys.

*Size garaşýarys,
toý tutmağa gelin!*

+993 12 93 79 35

Salgysy: Aşgabat şäheriniň Magtymguly şaýolunyň 98/1-nji jaýy.

LEBAP WELAYAT ALYJYLAR JEMGYÝETLERINIŇ BIRLEŞIGI

ÝOKARY HILLI AZYK ÖNÜMLERINI AMATLY BAHALARDAN ALYJYLARA HÖDÜRLEÝÄR

- Galantereja harytlary
- Dokma önümleri
- Arassaçlyk serişdeleri
- Senagat harytlary
- Hojalyk harytlary
- Sowgatlyk harytlary
- Jemgyýetçilik iýmiti
- Azyk önümleri

**Ýokary hilli önümler!!!
Amatly baha!!!**

+993 422 6 22 40; Faks: +993 422 6 19 72

Möçberi 16 sahypa | Formaty A3 | A-114771 | Indeksi | 69493 | Gazet 1998-nji ýylyň 17-nji aprelinden bäri çykýar | Bahasy 3 manat 50 teňňe | Sany 4536.

Biznes reklama

Esaslandyryjysy – Türkmenistanyň Söwda we daşary ykdysady aragatnasyklar ministrligi

BAŞ REDAKTOR
Seýitmyrat GELDIÝEW

HABARLAŞMAK ÜÇIN TELEFON BELGILERIMIZ:
Işgärler bölümi: 23-77-93; Buhgalteriýa: 23-77-92;
Mahabat bölümi: 23-77-96; Jogapkär kätib: 23-77-95.

E-POÇTA: biznesreklama@sanly.tm
WEB-SAÝTYMYZ: www.br.com.tm

BIZIŇ SALGYMYZ:
Aşgabat şäheriniň Bitarap
Türkmenistan şaýolunyň 593-nji jaýy.

4 833 005 330010

BELLIK: Gazet Türkmen döwlet neşirýat gullugynyň Metbugat merkezinde ofset usulunda çap edildi. | Çap edilişini hilline Türkmen döwlet neşirýat gullugynyň Metbugat merkezi jogap berýär.